

Notat

Revideret samlenotat til Folketingets Europaudvalg med henblik på møde i Rådet (Konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning) den 13. marts 2006

- Punkt 1: Lissabon-processen – Forberedelse af forårstopmødet: s. 2
- Key Issues Paper (KIP)
 - Meddelelse fra Kommissionen om the European Institute of Technology, KOM(2006) 77
- Punkt 6: Særprogrammer til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskab og Euratoms 7. rammeprogram: s. 7
- Samarbejde, KOM(2005) 440 endelig s. 36
 - Ideer, KOM(2005) 441 endelig s. 43
 - FFC/EF, KOM(2005) 439 endelig s. 48
 - FFC/Euratom, KOM(2005) 444 endelig s. 58
 - Euratom, KOM(2005) 445 endelig s. 58
- (Særprogrammerne "Kapacitet" og "Mennesker" behandles på et senere Rådsmøde)*
- = Statusrapport/udveksling af synspunkter
- Punkt 7: Kommissionens forslag til forordning om regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i foranstaltninger under syvende rammeprogram og for formidling af forskningsresultater (2007-2013) s. 54
- KOM(2005) 705 endelig
- = Statusrapport/udveksling af synspunkter

27. februar 2006

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 700
Dok-id 419759

Center for Analyse og Politik
Lone Heyde
Telefon 3392 9713
Telefax 3311 3620
E-post l@vtu.dk

Punkt 1: Lissabon-processen – Forberedelse af forårstopmødet:

b) Key Issues Paper (KIP)

- **Meddelelse fra Kommissionen til Rådet. Implementering af et fornyet partnerskab for vækst og beskæftigelse. Udvikling af et flagskib for viden: Et Europæisk Institut for Teknologi**

KOM (2006) 77

Genoptryk af notat i samlenotat af 24. februar 2006 med henblik på møde i Rådet (Konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning) den 13. marts 2006

1. Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om etablering af et Europæisk Teknologisk Institut (EIT). Instituttet skal være et flagskib i bestræbelserne på at udnytte viden til fremme vækst i Europa.

Forslaget skal integrere forskningsteams fra universiteter, forskningscentre og virksomheder i en fælles struktur med henblik på at gennemføre et operativt samarbejde. Deltagerne bliver sponsoreret til EIT af eksisterende institutioner. Disse bliver legalt en del af EIT og skal i fællesskab udvikle en integreret strategi.

EIT ledes af et Governing Board, som udvælges fra det højeste niveau inden for videnskab og virksomhederne. EIT skal bidrage til at nedbryde barrierer og forhindringer, der bidrager til fragmenteringen af de højere uddannelser og forskningen i Europa i dag.

Merværdien vil blive søgt opnået på tre måder:

- *Der vil blive nye relationer mellem den private sektor på den ene side og forskning og uddannelse på den anden.*
- *Samarbejde vil koncentrere og kombinere de tre sider i "videntrekanter": uddannelse, forskning og innovation*
- *Samarbejdet skal sikre en koncentration af ressourcer, der kan matche den højeste standard globalt.*

Etableringen af EIT forudsætter, at der udarbejdes et legalt instrument, som Kommissionen planlægger udsendt senere i 2006.

Finansieringen forventes fra EU, EU's medlemslande, og fra virksomhederne.

2. Baggrund

Kommissionen har den 22. februar 2006 fremsat forslag om etablering af et Europæisk Teknologisk Institut (EIT) med MIT som forbillede. EIT skulle fungere som en attraktiv "pool" for de bedste hjerner, ideer og virksomheder i verden og være en nøgelfaktor til fremme af vækst.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Forslaget blev oprindelig lanceret i forbindelse med forårstopmødet i 2005, hvor der blev givet tilslutning til, at der blev arbejdet videre med forslaget. I efteråret 2005 gennemførte Kommissionen en bred åben høring af forslaget. På grundlag af synspunkter fra denne høring har Kommissionen fremsat sit mere konkrete forslag til, hvorledes etableringen af EIT kan realiseres.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget indeholder ikke et specifikt hjemmelsgrundlag, men det oplyses, at Kommissionen senere i år vil fremlægge forslag til et legalt grundlag for EIT.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget omtaler etableringen af en EU-institution, som har til opgave at medvirke til en overordnet koordinering af nationale aktiviteter vedr. uddannelse, forskning og innovation. Denne opgave kan ikke løses nationalt, og forslaget anses derfor at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

I meddelelsen understreger Kommissionen, at der er taget en række initiativer inden for uddannelse, forskning og innovation, som medvirker til at udvikle det europæiske vidensamfund.

Kommissionen konstaterer, at Europa fortsat har behov for initiativer på strategisk vigtige områder. Der er behov for at koncentrere ressourcerne, og der efterlyses fleksible organisatoriske løsninger, der kan udnytte synergien mellem uddannelse, forskning og innovation. EIT er det flagskib, der skal kunne løse denne opgave.

Det er hensigten, at EIT skal have en stærk og synlig europæisk identitet.

Hvorledes skal EIT arbejde?

Excellence skal være den drivende kraft, idet høj kvalitet af uddannelse, forskning og innovation skal søges anvendt i kombination.

EIT's mission kan udtrykkes således:

- At udvikle excellence inden for post graduate uddannelse, forskning og innovation inden for lovende interdisciplinære områder,
- At udvikle ledelse inden for forskning og innovation,
- At tiltrække de bedste forskere og studenter fra hele verden,
- At udbrede nye modeller for organisation og ledelse,
- At markere et "videnslandskab" med en europæisk identitet.

De planlagte aktiviteter har til formål:

- Uddannelse: EIT's uddannelsesstilbud skal gives studerende og PhD'er med henblik på tildeling af europæiske "elitegrader"
- Forskning: Støtte forskning med et højt innovationspotentiale
- Innovation: EIT skal udvikle stærke forbindelser til industrien for at sikre kontakten til markedets behov.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Organisation

EIT foreslås baseret på en organisationsstruktur med et overordnet ledelsesniveau og et niveau, der består af aktørerne inden for uddannelse, forskning og innovation:

1. Den centrale ledelse

Der etableres en overordnet ledelse med et Governing Board, som består af højt kvalificerede personer fra videnskab og industri.

Governing Board har følgende opgaver:

- At definere de overordnede strategiske prioriteter,
- At lede forvaltningen af budgettet samt allokere ressourcer til videnssystemet,
- At sikre excellence i EIT's arbejde
- At organisere udvælgelse, monitorering og evaluering af "videnssystemet",
- At have strategisk oversigt over knowledge/IPR portofolio.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

2. Det decentrale "vidensystem"

Vidensystemet består af afdelinger og teams fra universiteter, forskningscentre og virksomheder, som bringes sammen i et integreret partnerskab, som i fællesskab kan tilbyde post graduate undervisning. Fælles ressourcer anvendes til at etablere high level kritisk masse. De fysiske ressourcer forbliver geografisk adskilte, men indgår i et integreret samarbejde.

Vidensystemet vil specialisere sig i tværdisciplinært samarbejde om behandlingen af udvalgte emner som bio-informatik, grøn energi etc.

Vidensystemet består af specialiserede afdelinger, udvalgte laboratorier og højt kvalificerede teams snarere end af hele institutioner.

Målet er at etablere high-level kritisk masse, uden at dette skal erstatte eksisterende strukturer. Deltagerne i vidensystemet vil geografisk være placeret spredt men samarbejde inden for udvalgte tematiske områder.

Missionen for vidensystemet er at udvikle programmer, der omfatter uddannelse, forskning og innovation inden for bredt definerede felter.

Udvælgelse af områder og deltagere sker på grundlag af indkaldelser af forslag.

Legalt grundlag

Etableringen af EIT forudsætter godkendelse af et legalt instrument, der vil indeholde såvel målsætning som regler for nødvendige operationelle aktiviteter. Kommissionen vil i løbet af 2006 fremsætte et konkret forslag.

Finansiering

Hovedparten af udgifterne vil skulle anvendes til videnssystemet. Der vil kun i begrænset omfang være behov for midler til den centrale ledelse. I den indledende fase vil der være behov for betydelige offentlige midler til finansiering af kerneaktiviteterne. Det forventes, at EIT vil kunne rejse midlerne i form af offentlige midler samt midler fra virksomhederne, fonde, etc.

Private midler kan komme ad tre veje. Private virksomheder vil sponsere EIT. Deltagende virksomheder i EIT vil vinde kontrakter med virksomheder. For det tredje vil der kunne opnås støtte fra fonde og fra sponsorer.

Endelig peges på muligheden af, at der i slutningen af perioden for de finansielle perspektiver vil kunne stilles midler til rådighed fra EU.

Udbytte af deltagelse i EIT

Omtalen af udbytte fra deltagelse i EIT bygger på den forudsætning, at der vil være prestige forbundet med deltagelse i EIT. Som eksempler på udbytte omtales:

- **Synlighed og prestige:** Deltagelse i EIT signalerer, at et team er excellent og vil kunne tiltrække dygtige medarbejdere
- **Deltagelse i et privilegeret netværkssamarbejde:** Et samarbejde mellem de bedste vil kunne tiltrække de bedste studerende etc.
- **Videns spill-overs:** Viden deling inden for EIT vil skabe et stærkt fundament,
- **Økonomiske incitamenter:** Der vil være gode økonomiske muligheder for at opbygge kapaciteter med partnerne i EIT, og man bliver en del af et IPR-fælleskab.
- **Dynamiske tilpasninger:** Gennem EIT introduceres man til nye samarbejdsformer.
- **Lokale fordele:** Som medlem af EIT vil man lokalt være en attraktiv partner.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Relationerne til andre EU-aktioner inden for uddannelse, forskning og innovation

EU gennemfører omfattende aktiviteter med relation til uddannelse, forskning og innovation, som typisk finansieres gennem programmer. Midlerne anvendes inden for politisk fastsatte emner og temaer.

EIT er en ”viden-operatør” og ikke en kilde til finansiering. EIT er dermed komplementær i forhold til de allerede finansierede EU-aktiviteter. Det er imidlertid hensigten, at der skal skabes synergi mellem de af EIT planlagte aktiviteter og de øvrige EU-aktiviteter.

Afslutning

Kommissionen understreger, at forslaget er fremsat med henblik på etablering af et flagskib, som kan være med til at fremme vækst og beskæftigelse. EIT gør det ikke alene, men anses for at være et nødvendigt bidrag til fremme af Europas teknologiske udvikling, og som snarest bør sættes i gang.

6. Europa-Parlamentets udtalelse

Foreligger ikke.

7. Gældende dansk ret

Ikke relevant

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne

Oprettelsen af EIT vil indebære udgifter for EU's budget, hvoraf Danmarks andel udgør 2 pct. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre udgiftens størrelse.

Såfremt medlemslandene skal bidrage med nationale midler, vil forslaget medføre nationale statsfinansielle konsekvenser. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre størrelsen af en eventuel udgift.

9. Høring

Forslaget har ikke været i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er umiddelbart positivt indstillet over for Kommissionens bestræbelser på at fremme initiativer, der kan være med til at forbedre Europas teknologiske konkurrenceevne. Forslaget om at koordinere uddannelses- forsknings- og innovationsaktiviteter, der gennemføres som et netværkssamarbejde mellem de bedst kvalificerede uddannelses- og forskningsmiljøer indeholder interessante perspektiver.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

En mere præcis stillingtagen til forslaget kræver et mere detaljeret beslutningsgrundlag, herunder ikke mindst en afdækning af de økonomiske konsekvenser af oprettelsen af EIT.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De foreliggende holdninger har været af meget varierende karakter og præget af en betydelig skepsis.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

**Punkt 6: Forslag til Rådets beslutning om særprogrammet
"Samarbejde" til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs
syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og
demonstration (2007-2013)**

KOM(2005) 440 endelig – (2005/0185 (CNS))

= Statusrapport/udveksling af synspunkter

Revideret notat (tilføjelse under punkt 12 er fremhævet med fed skrift)

1. Resumé

Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forsknings-samarbejde inden for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til, at EU bliver bedre til at udnytte sin videnbase, opnå teknologisk lederskab og øge synligheden omkring europæisk forskning. Rammeprogrammet foreslås opbygget over en struktur bestående af fire overordnede komponenter: "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke-nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Aktiviteterne i særprogrammet "Samarbejde" har til hensigt at understøtte forskningsprojekter og –netværk af høj kvalitet for at tiltrække forskere og investeringer fra Europa og hele verden for at styrke EU's industrielle grundlag og understøtte EU-politikkerne.

Forskningsaktiviteterne i særprogrammet "Samarbejde" er bygget op omkring ni temaer, der dækker hele spektret af forskningsaktiviteter, der foreslås gennemført i et tværnationalt samarbejde. Det drejer sig om følgende ni temaer: "Sundhed", "Fødevarer, landbrug og bioteknologi", "Informations- og kommunikationsteknologi", "Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi", "Energi", "Miljø (herunder klimaændringer)", "Transport (herunder luftfartsteknik)", "Samfundsvidenskab og humaniora" samt "Sikkerhed og rummet". Det samlede budget for særprogrammet er på 44.432 mio. EUR.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 6. april 2005 sit forslag til syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Der blev i forslaget til rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration fremlagt en struktur i form af fire særprogrammer – "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke-nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter.

Forslagene til disse særprogrammer, herunder ”Samarbejde”, blev oversendt til Rådet den 28. september 2005.

Et gennemgående træk ved særprogrammernes gennemførelse vil være, at mulighederne for aktioner på EU-plan til højnelse af forskningens kvalitet vil blive udnyttet fuldt ud, navnlig via EU-dækkende konkurrence samt uafhængige evalueringer af projektforslagene. Særprogrammernes gennemslagskraft vil blive forstærket ved sikring af komplementaritet med andre EU-politikker og – programmer, navnlig strukturfondene, uddannelsesprogrammerne og programmet for konkurrenceevne og innovation (CIP).

Kommissionen har ved udarbejdelsen af forslagene taget hensyn til synspunkter fra en række aktører, navnlig Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd. Endvidere er der taget hensyn til resultaterne af femårsevalueringen af rammeprogrammet (dele af 5. og 6. rammeprogram).

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, afsnit XVIII, artikel 163-173, særlig artikel 166, stk. 3, angående rammeprogrammets iværksættelse ved hjælp af særprogrammer.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver i sit forslag til rammeprogrammer, at det fuldt ud respekterer nærhedsprincippet i overensstemmelse med artikel 5 i EF-traktaten.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Kommissionen foreslår, at beslutningen om **særprogrammet ”Samarbejde”** tager udgangspunkt i otte artikler.

I artikel 1 fastsættes særprogrammets varighed til perioden 1. januar 2007 til 31. december 2013.

I artikel 2 angives de centrale elementer i særprogrammet, nemlig de ni temaer. Endvidere åbnes der mulighed for, at der udarbejdes supplerende programmer, f.eks. i henhold til traktatens artikel 168, 169 og 171.

Artikel 3 angiver bevillingsbehovet til at være 44.432 mio. EUR, hvoraf mindre end 6% afsættes til Kommissionens administrative udgifter.

Ifølge artikel 4 gennemføres alle forskningsaktiviteter under overholdelse af grundlæggende etiske principper. Der angives forskningsområder og -aktiviteter, hvortil der ikke kan opnås støtte under programmet.

Artikel 5 indeholder oplysninger om finansieringsordninger. Særprogrammet gennemføres i medfør af Reglerne for deltagelse og formidling.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Ifølge artikel 6 udarbejder Kommissionen et arbejdsprogram til gennemførelse af særprogrammet med en mere detaljeret redegørelse for målene og de videnskabelige og teknologiske prioriteringer. Af arbejdsprogrammet vil også fremgå, hvilke kriterier der vil ligge til grund for udvælgelse af projekter.

Ifølge artikel 7 er Kommissionen ansvarlig for særprogrammets gennemførelse. Procedurer for vedtagelse af arbejdsprogram og justering af budget er angivet.

Ifølge artikel 8 bistår Kommissionen af et udvalg nedsat i henhold til komitologi-afgørelsen (1999/468/EF).

Følgende ni temaer er udvalgt som områder for EU's indsats:

- 1) Sundhed
- 2) Fødevarer, landbrug og bioteknologi
- 3) Informations- og kommunikationsteknologi
- 4) Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi
- 5) Energi
- 6) Miljø (inklusive klimaændringer)
- 7) Transport (inklusive luftfartsteknik)
- 8) Samfundsvidenskaber og humaniora
- 9) Sikkerhed og rummet.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Der vil blive taget behørigt hensyn til principperne om bæredygtig udvikling og ligestilling mellem kønnene. Også de etiske, sociale, juridiske og bredere kulturelle aspekter af den forskning, der gennemføres, vil blive inddraget.

Tværfaglig forskning og forskning på tværs af temaerne, herunder fælles indkaldelser af forslag

Der lægges i særprogrammet vægt på de prioriterede forskningsområder, som går på tværs af temaerne. Der tilskyndes til tværtematiske oplæg til forsknings- og teknologiemner af relevans for mere end ét tema. Dette kan bl.a. ske ved: Fællesindkaldelse af forslag for temaer, hvor forskningsemnerne er klart relevant for aktiviteter under to eller flere temaer, særlig vægt på tværfaglig forskning inden for aktiviteten ”nye behov”, inddragelse af eksternt rådgivning fra flere fagområder og eksperter med forskellig baggrund ved udarbejdelse af arbejdsprogrammerne, samordning med EU-politikker, for så vidt angår forskning af relevans for den politiske beslutningsproces.

Kommissionen sørger for samordning af temaerne i særprogrammet ”Samarbejde”, med temaer under andre særprogrammer, f.eks. ”Forskningsinfrastruktur” i særprogrammet ”Kapaciteter”.

Tilpasning til ændrede behov og udnyttelse af nye muligheder

Med afsæt i de forskellige europæiske teknologiske platforme og disses strategiske forskningsdagsordner, sikres det, at temaerne er relevante for erhvervslivet.

De generelle forskningsbehov, der fremgår af de strategiske forskningsdagsordner, er i forvejen afspejlet i de foreslåede ni temaer i særprogrammet.

Man vil desuden sikre sig, at temaerne er relevante for formuleringen, gennemførelsen og evalueringen af EU-politikker og –lovgivning.

Under hvert temaer gennemføres der ved siden af disse aktiviteter specifikke aktioner med henblik på ”nye behov”, der sigter mod at afgrænse eller udforske nye videnskabelig og teknologiske muligheder samt ”uforudsete behov for politisk beslutningsstøtte”, med henblik på at kunne reagere smidigt på nye behov for forskning til støtte for politiske beslutninger.

Formidling og overførsel af viden og bredere deltagelse

For at styrke spredning og udnyttelse af EU-forskningens resultater ydes der støtte til formidling af viden og overførsel af forskningsresultater, også til politiske beslutningstagere inden for alle temaer¹.

Små og mellemstore virksomheders deltagelse

Der satses på størst mulig deltagelse af små og mellemstore virksomheder (smv'er) på alle tematiske områder, bl.a. gennem bedre finansielle og administrative procedurer og større fleksibilitet i valg af egnede finansieringsordninger. Derudover tages der hensyn til smv'ers forskningsbehov og –potentiale ved fastlæggelse af temaerne og i arbejdsprogrammerne.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

I særprogrammet ”Kapacitet” indgår specifikke aktioner til støtte for forskning til fordel for smv'er eller smv-sammenslutninger, og aktiviteter med sigte på at fremme smv'ers deltagelse i rammeprogrammet kan generelt finansieres under programmet konkurrenceevne og innovation (CIP).

Etiske aspekter

Gennemførelsen af programmet skal foregå under hensyn til grundlæggende etiske principper. Det sker på grundlag i Den europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og relevante FN-konventioner mv.

I overensstemmelse med nærhedsprincippet er det en forudsætning for deltagelse i programmet, at national lovgivning skal overholdes ved deltagelse i EU-projekter.

Endelig henvises til, at der skal tages hensyn til indholdet af protokollen knyttet til EU-traktaten om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd. EU-direktivet om beskyttelse af dyr, der anvendes ved dyreforsøg, finder ligeledes anvendelse.

Forskning i etiske spørgsmål i relation til videnskabelig og teknologisk udvikling er omhandlet under temaet ”Forholdet mellem videnskab og samfund” i særprogrammet ”Kapacitet”.

Forskningssamarbejde

Forskningssamarbejde er selve kernen i EU's forskningsindsats, og hovedparten af støtten går også til dette formål. Sigtet er at starte forskningsprojekter og –

¹ I visse tilfælde kan der være begrænsninger vedrørende forskning under temaet ”Sikkerhed” i overensstemmelse med reglerne for deltagelse og formidling.

netværk af høj kvalitet på hovedområderne for videnskabeligt fremskridt for at tiltrække forskere og investeringer fra Europa og hele verden for at styrke EU's industrielle grundlag og understøtte EU-politikkerne.

Fælles teknologiinitiativer

I nogle få tilfælde er et forsknings- og teknologisk udviklingsmål (FTU-mål) så omfattende, og ressourcebehovet så stort, at det berettiger til at etablere længerevarende offentlig-private partnerskaber i form af fælles teknologiinitiativer. Til disse initiativer, der hovedsagelig udspringer af de europæiske platformes arbejde og omfatter et enkelt eller få udvalgte aspekter af forskning på et bestemt område, kombineres investeringer fra den private sektor med national og europæisk finansiering, herunder tilskud fra rammeprogrammet og lån fra Den Europæiske Investeringsbank. Der træffes afgørelse om fælles teknologiinitiativer på grundlag af særskilte forslag (f.eks. med henvisning til traktatens artikel 171). Initiativerne udvælges på baggrund af en række kriterier som f.eks. hvor stor merværdien er ved en indsats på europæisk plan og hvor stærkt erhvervslivet har engageret sig med økonomiske og andre ressourcer.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Særlig opmærksomhed rettes mod den overordnede sammenhæng og samordning mellem fælles teknologinitiativer og nationale programmer og projekter på samme område. Også smv'er vil blive tilskyndet til at deltage i relevant omfang.

Forslag til seks fælles teknologiinitiativer

De fælles teknologiinitiativer vedrører mange forskellige problemstillinger, hvorfor de dertil hørende strukturer må udformes individuelt. Der skal i hvert enkelt tilfælde findes en specifik struktur til at forestå implementeringen af den vedtagne forskningsdagsorden for det fælles teknologiinitiativ, samle de nødvendige offentlige og private investeringer og koordinere indsatsen på EU-plan. Kommissionen yder et tilskud til implementering af forskningsdagsordenen på grundlag af særskilte forslag (f.eks. med henvisning til artikel 171).

Der vil kunne udvælges yderligere fælles teknologiinitiativer udover de nedenævnte seks, i henhold til de nævnte udvælgelseskriterier, hvorfor de relevante forslag kan forelægges senere under gennemførelse af syvende rammeprogram.

(i) Initiativ vedrørende innovative lægemidler

Formålet med et fælles teknologiinitiativ vedrørende innovative lægemidler er, at forbedre den europæiske farmaceutiske sektors konkurrenceevne gennem en samordnet tilgang til afhjælpning af de forskningsmæssige flaskehalse i lægemiddeludviklingsprocessen, afkortning af udviklingstiden af nye lægemidler og den tid, der medgår til klinisk afprøvning af nye lægemidler. Forskningen skal desuden tage sigte på uddannelsesmæssige mangler for at sikre, at Europa har de nødvendige kompetencer til at kunne omsætte forskningsresultater til fordel for patienterne.

(ii) Nanoelektronikteknologier 2020

Nanoelektronik er af stor strategisk betydning for europæisk konkurrenceevne, fordi dens produkter er væsentlige forudsætninger for innovation i andre sektorer (multimedier, telekommunikation, transport, sundhed, miljø, industriel forarbejdning, m.m.). Det kræver dog, at F&U og innovationsindsatsen struktureres bedre,

optimeres og integreres i en større proces, der involverer alle de aktører, der er nødvendige for at opnå effektive resultater på dette felt.

(iii) Indlejrede computersystemer

Indlejrede computersystemer, dvs. den usynlige elektronik og softwaren, der forlener produkter og processer med intelligens, er af strategisk betydning for konkurrenceevnen i vigtige europæiske industrisektorer som f.eks. bilindustrien, flyindustrien, forbrugerelektronik, telekommunikation, sundhedssystemer og fremstillingssektoren.

Det fælles teknologiinitiativ tager sigte på design, projektering, udvikling og udnyttelse af generelt anvendelige, interoperable og omkostningseffektive, men samtidig kraftige og sikre elektroniske systemer og softwaresystemer.

(iv) Initiativet vedrørende brint- og brændselsceller

Brint og brændselsceller er en energiteknologi, der kan medføre et paradigmeskift i produktionen og brugen af energi i Europa, fordi den rummer et enormt udviklingspotentiale i retning af en langsigtet, uafhængig og bæredygtig energiforsyning og kan give Europa et afgørende konkurrencemæssigt forspring. Omstillingen til en brintenergibaseret økonomi forudsætter imidlertid omfattende forskning og store investering i oprettelse af nye industrier, nye forsyningskædestrukturer, ny infrastruktur og menneskelige ressourcer.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Formålet med det fælles teknologiinitiativ er at gennemføre et målrettet forsknings- og teknologiprogram for industriforskning og teknologisk udvikling og demonstration med henblik på en solid brint- og brændselscelleteknologi, der er så veludviklet, at den er klar til det kommercielle marked.

(v) Luftfartsteknik og luftransport

Europa er nødt til at være på forkant med udviklingen på vigtige teknologiområder, hvis det fremover vil have en bæredygtig, innovativ og konkurrencedygtig luftfartsteknik- og luftransportindustri. Der er tale om FTU-intensive industrier, og den europæiske luftfartsteknik- og luftransportindustri nuværende konkurrencedygtighed på verdensmarkederne er opbygget ved hjælp af ganske omfattende private forskningsinvesteringer (typisk 13-15 % af omsætningen) over adskillige tiår. I betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende for sektoren, vil ny udvikling og opdagelser i mange tilfælde afhænge af et effektivt samarbejde mellem den offentlige og private sektor. Der skal inden for initiativet bl.a. forskes i miljøvenlige og omkostningseffektive luftfartøjer ("grønne fly") og lufttrafikstyring i forbindelse med politikken for oprettelse af det fælles europæiske luftrum og SESAME-initiativet.

(vi) Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES)

Europa har brug for selvstændig kapacitet baseret på en europæisk standard for global overvågning.

GMES skal leve op til det politiske mandat, der er beskrevet i Rådets resolution om GMES efter topmødet i Göteborg i juni 2001, handlingsplanen for GMES fra februar 2004 og denne handlingsplans integrering i "vækstinitiativet" og "quick-start"-programmet fra det italienske formandskab i 2003.

GMES' fremtid afhænger af betydelige langsigtede investeringer fra både brugere og leverandører af infrastruktur. Det forudsætter at GMES kan fastholde et klart og konsekvent image, som let kan identificeres af brugere, offentlige myndigheder og industrien. Det vil – uafhængigt af GMES' specifikke applikationer – kræve et sæt accepterede standarder, valideringsmekanismer og politikker, og ansvaret herfor bør ligge ét enkelt sted.

Samordning af andre forskningsprogrammer end EU-programmer

Indsatsen på dette område vil hovedsagelig ske ved hjælp af to virkemidler: ERA-NET-systemet og EU-støtte til nationale forskningsprogrammer, der gennemføres i fællesskab (traktatens artikel 169). Aktionen kan anvendes til at styrke komplementariteten og synergien mellem rammeprogrammet og aktiviteterne i mellemstatslige strukturer som EUREKA, EIROforum og COST. Der ydes finansiel støtte til COST-programmets administrations- og samordningsaktiviteter.

ERA-NET-systemet videreudvikler og styrker samordning af national og regional forskning ved at yde støtte til nye ERA-NET og til at udbygge eksisterende ERA-NET i dybden og i bredden samt ved at yde tilskud til deltagere, der opretter en fælles fond med henblik på en fælles indkaldelse af forslag for deres respektive nationale og regionale programmer (ERA-NET+).

Kommissionen foreslår, at der særskilt træffes afgørelse om fælles implementering af nationale forskningsprogrammer på grundlag af traktatens artikel 169. Kommissionen foreslår endvidere, at Fællesskabet yder finansiel støtte til initiativerne og deltager aktivt i gennemførelsen. Der er tale om følgende tre forslag:

Artikel 169-initiativ vedrørende Østersøforskning

Formålet er at lancere og implementere et fælles F&U-program, hvori flere nationale forskningsprogrammer indgår i området for havforskning og bæredygtighed i Østersøen.

Artikel 169-initiativ vedrørende "Længst muligt i eget hjem"

Et fælles F&U-program med sigtet "Længst muligt i eget hjem" skal forsøge at samle nationale forskningsaktiviteter for at afdække, hvordan IKT kan forbedre livskvaliteten for ældre og bidrage til, at de kan klare sig længere i eget hjem og omgivelser.

Artikel 169-initiativ vedrørende metrologi

Formålet er at lancere og implementere et sammenhængende fælles F&U-program for metrologi, hvori skal indgå en række nationale programmer. Det skal sætte Europa i stand til at imødekomme de voksende behov for avanceret metrologi som et værktøj for innovation og videnskabelig forskning og forskningspolitik.

Der kan undervejs i gennemførelsen af syvende rammeprogram blive tale om yderligere initiativer.

Internationalt samarbejde

Aktioner med henblik på internationalt forskningssamarbejde har to formål:

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

- 1) At støtte den europæiske konkurrenceevne gennem strategiske forskningspartnerskaber med tredjelande, herunder højt industrialiserede lande og vækstøkonomier, inden for videnskab og teknologi samt tilbud til de bedste tredjelandeforskere at arbejde i og med Europa.
- 2) At behandle tredjelandes særlige problemer eller problemer af global karakter i partnernes gensidige interesse og til deres gensidige fordel.

Internationalt forskningssamarbejde implementeres under det foreliggende særprogram under de enkelte temaer og på tværs af temaerne bl.a. ved, at alle aktiviteter under temaerne åbnes for forskere og forskningsinstitutioner fra alle samarbejdspartnerlande og de industrialiserede lande og ved, at der iværksættes specifikke samarbejdsaktioner under hvert tema med specielt sigte på tredjelande og områder, hvor der er en gensidig interesse i at samarbejde om bestemte emner².

Aktiviteterne gennemføres i samordning med aktionerne vedrørende internationalt samarbejde under særprogrammerne ”Mennesker” og ”Kapacitet”.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Temaer

(1) Sundhed

Målet er at forbedre sundheden for europæiske borgere og styrke konkurrenceevnen for europæiske sundhedsrelaterede erhverv og virksomheder, samtidig med at også globale sundhedsspørgsmål tages op, herunder nye epidemier. Vægten vil blive lagt på implementeringsforskning (omsætning af grundlæggende opdagelser til kliniske anvendelser), udvikling og validering af nye behandlingsmetoder, metoder til sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse, diagnoseværktøjer og – teknologier samt bæredygtige og effektive sundhedssystemer.

Det er hensigten under temaet at yde støtte til en europæisk teknologiplatform for innovative lægemidler for at få løst problemet omkring de forskningsmæssige flaskehalse inden for udvikling af nye lægemidler.

To strategiske områder, nemlig børns sundhed og sundhedstilstanden hos de ældre i befolkningen vil blive taget op i forbindelse med de tre blokke af aktiviteter, der er nævnt nedenfor.

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **Bioteknologi, generiske værktøjer og teknologier på sundhedsområdet**, herunder højkapacitetsforskning, detektion, diagnose og overvågning, innovative behandlingsformer og indgreb samt forudsigelse af behandlingsmetoders egnethed, sikkerhed og effektivitet.
- **Omsætning af forskning i sundhedsøjemed**, herunder integrering af biologiske data og processer, hjerneforskning, implementeringsforskning i udbredte infektionssygdomme samt implementeringsforskning i andre udbredte sygdomme.

² Jf. reglerne og deltagelse og formidling. Der kan gælde særlige regler for temaet ”Sikkerhed”.

- **Optimering af sundhedsydelse til europæiske borgere**
Aktiviteten omfatter områder som bedre sundhedsfremmende indsats, omsætning af kliniske resultater til klinisk praksis og sundhedssystemernes kvalitet, solidaritet og bæredygtighed.
- **Internationalt samarbejde**
Internationalt samarbejde er særlig vigtigt for de forskningsområder, der vedrører globale sundhedsproblemer så som ”Global HIV Vaccine Enterprise” og ”Partnerskaber mellem de europæiske lande og udviklingslande vedrørende kliniske forsøg ” (EDCTP).

(2) Fødevarer, landbrug og bioteknologi

Målet er at opbygge en europæisk *videnbaseret bioøkonomi* ved at bringe viden, industri og andre parter sammen, udnytte nye og opdukkende forskningsmuligheder til at imødegå sociale og økonomiske udfordringer såsom den stigende efterspørgsel efter sikrere og sundere fødevarer af høj kvalitet, der er fremstillet under hensyntagen til dyrevelfærd og de lokale landbrugsforhold, bæredygtig anvendelse og produktion af vedvarende bioressourcer, den voksende risiko for epizootiske zoonotiske sygdomme og fødevarer relaterede lidelser og truslen mod en bæredygtig og sikker landsbrugs- og fiskeriproduktion, navnlig som følge af klimaændringerne.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **Bæredygtig produktion og forvaltning af biologiske ressourcer fra land-, skov- og vandmiljø** omfattende bl.a. følgende: støtteforskning i de vigtigste langsigtede faktorer for bæredygtig produktion og forvaltning af biologiske ressourcer, større bæredygtighed og øget konkurrenceevne, optimering af den animalske produktion og dyrevelfærden samt tilvejebringelse af de nødvendige værktøjer til brug for politiske beslutningstagere.
- **”Fra bord til jord”: fødevarer, sundhed og velvære** omfattende bl.a. følgende: viden om forbrugeradfærd, viden om kostfaktorer og -vaner, optimering af innovation i den europæisk fødevarerindustri, garanti for sikkerheden og beskyttelse både af menneskers helbred og miljøet.
- **Biovidenskaber og bioteknologi til bæredygtige nonfood-produkter og -processer** omfattende følgende forskningsområder: Styrkelse af videngrundlaget og udvikling af avanceret teknologi til jord- eller havbaseret biomasseproduktion til anvendelsesformål inden for energi og industri.
- **Internationalt samarbejde**
Internationalt samarbejde af særlig interesse for udviklingslande vil få støtte under hensyntagen til FN’s ”Millenium Development Goals”.

(3) Informations- og kommunikationsteknologi

Målet er at gøre europæisk industri mere konkurrencedygtig og sætte Europa i stand til at styre og forme den fremtidige udvikling inden for informations- og

kommunikationsteknologi (IKT), så de samfundsmæssige og økonomiske behov opfyldes. Aktiviteterne skal styrke Europas videnskabelige og teknologiske grundlag inden for IKT, sætte gang i innovation gennem brug af IKT og sikre, at fremskridt på IT-området hurtigt omsættes i fordele for Europas borgere, virksomheder, industri og myndigheder.

Blandt de prioriterede aktiviteter er emner, som bl.a. er baseret på arbejdet i europæiske teknologiplatforme. Der skal også sikres synergieffekter med beslægtede aktiviteter under andre særprogrammer.

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **IKT-nøgleområder** omfattende bl.a. følgende: nanoelektronik, totaldækkende kommunikationsnet, indlejrede systemer, software, kognitive systemer samt simulation og ”blandet virkelighed”.

Perspektiver for IKT, der opstår ved at trække på andre videnskabelige og teknologiske discipliner, indgår i alle emner under IKT-temaet.

- **Integrering af teknologier** omfattende bl.a. følgende områder: på personplan, i hjemmet, robotsystemer og intelligent infrastruktur.
- **Anvendelsesforskning** omfattende bl.a. følgende: IKT, der opfylder samfundsmæssige behov, IKT til at fremme indhold, kreativitet og personlig udvikling, IKT til støtte for virksomheder og erhvervsliv samt tillidsfremmende IKT.
- **Internationalt samarbejde**
Internationalt samarbejde med strategiske partnere vil blive støttet for at finde interoperable løsninger med store gensidige fordele. I kombination med temaet ”Sundhed” tegnes der medlemskab af det internationale ”Human Frontier Science Programme” (HFSP).

(4) Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi

Målet er at forbedre europæisk erhvervslivs konkurrenceevne og sikre omstillingen fra en ressourceintensiv til en videnintensiv industri ved at generere banebrydende viden til nye applikationer i grænseområdet mellem forskellige teknologier og discipliner.

Især de europæiske platforme kan bidrage markant til at imødekomme industriens behov og skabe den nødvendige komplementaritet via forskellige initiativer og støttede projekter samt støtten til fælles teknologiinitiativer.

Temaet har særlig relevans for smv’er på grund af deres specielle behov og betydning i udbredelsen og anvendelsen af teknologien.

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **Nanovidenskab og nanoteknologi**

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Fokus er rettet mod ny viden om atomers, molekylers og deres aggregations interaktion med såvel naturlige som kunstige enheder. Der fokuseres desuden på beslægtede problemstillinger og den samfundsmæssige kontekst samt accepten af nanoteknologi.

- **Materialer**
Forskningen under dette område skal fokusere på udvikling af nye videnbaserede materialer med ”skræddersyede” egenskaber.
- **Ny produktionsteknologi**
Forskningen under dette område skal tage sigte på bl.a. følgende:
Udvikling og validering af nye industrimodeller, adaptive produktionssystemer, netværksbaseret produktion, værktøjer til hurtig overførsel og integrering af ny teknologi samt udnyttelse af konvergensen i nano-, bio og informationsteknologierne og kognitiv teknologi.
- **Integrering af teknologier til industrielle formål**
Forskningen inden for dette område skal fokusere på nye applikationer og nye, epokegørende løsninger på væsentlige problemstillinger samt på de FTU-behov, de forskellige europæiske teknologiplatforme har afdækket.
- **Internationalt samarbejde**
De specifikke aktioner kan f.eks. omfatte samarbejde omkring ”Intelligent Manufacturing Systems” (IMS). Der ydes støtte til initiativer vedrørende koordinering og udveksling af forskningsdata, som kan bane vejen for en fælles forståelse for de lovgivningsmæssige aspekter og behov hos de politiske beslutningstagere i hele verden.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

(5) Energi

Målet er at ændre det nuværende energisystem, som bygger på fossile brændstoffer, til et mere bæredygtigt energisystem, som bygger på flere forskellige energikilder og energibærere. Kombineret med øget energieffektivitet med sigte på at finde en løsning på presserende problemer som forsyningssikkerhed og klimaændringer, samtidig med at den europæiske energisektors konkurrenceevne øges.

De strategiske forskningsdagsordner og formidlingsstrategier, som de europæiske teknologiplatforme har udviklet, er et vigtigt input til de prioriterede forskningsområder under dette tema.

Der ydes støtte til formidling af viden og overførsel af resultater, også til politiske beslutningstagere på alle områder for at styrke udbredelsen og udnyttelsen af den udførte forskning. Det skal ses som et supplement til aktionerne i forbindelse med afsnittet ”Intelligent energi – Europa” i programmet for konkurrenceevne og innovation (CIP) for at støtte innovation og fjerne ikke-teknologiske hindringer for en bred markedsrettet udnyttelse af afprøvet energiteknologi.

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **Brint- og brændselsceller**

Den integrerede forsknings- og udnyttelsesstrategi, som den europæiske teknologiplatform for brint og brændselsceller har udviklet, danner grundlag for et strategisk og integreret program.

- ***El-produktion med vedvarende energi***
Dette område omhandler udvikling og demonstration af integrerende teknologier til el-produktion fra vedvarende energikilder.
- ***Brændstofproduktion ud fra vedvarende energikilder***
Dette område omhandler udvikling og demonstration af forbedret konverteringsteknologi til bæredygtig produktions- og forsyningskæder af faste, flydende og gasformige brændstoffer.
- ***Vedvarende energikilder til opvarmning og køling***
Dette område omhandler udvikling og demonstration af flere forskellige teknologier, der skal øge potentialet for opvarmning og køling med vedvarende energikilder.
- ***CO₂-opsamlings- og lagringsteknologi til el-produktion uden emissioner***
Det er vigtigt at få reduceret de fossile brændstoffers miljøskadelige virkninger ganske betydeligt ved hjælp af højeffektive el-produktionsanlæg med næsten nul-emission.
- ***Rene kulteknologier***
Der er et stort potentiale for yderligere effektivisering og nedbringelse af emissionerne af navnlig CO₂.
- ***Intelligente energinet***
En omfattende F&U-indsats med henblik på at gøre de europæiske el- og gassystemer og –net mere effektive, fleksible, sikre og pålidelige.
- ***Energieffektivitet og –besparelser***
Det enorme potentiale for energibesparelser og forbedring af energieffektiviteten skal udnyttes gennem optimering, validering og demonstration af nye koncepter og teknologier.
- ***Videngrundlag for energipolitiske beslutninger***
Udvikling af værktøjer, metoder og modeller til vurdering af de vigtigste økonomiske og sociale spørgsmål i forbindelse med energiteknologi.
- ***Internationalt samarbejde***
Specifikke aktioner skal understøtte strategiske, vigtige multilaterale samarbejdsinitiativer som f.eks. ”International Partnership for Hydrogen Economy” (IPHE), ”Carbon Sequestration Leadership Forum” (CSLF) og ”Johannesburg Renewable Energy Coalition” (JREC).

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Målet er at fremme en bæredygtig forvaltning af det naturlige og det menneskeskabte miljø og dets ressourcer. Hovedvægten vil blive lagt på forudsigtelse af ændringer i klimasystemet, det økologiske system og jord- og havsystemet og på værktøjer og teknologier til overvågning, forebyggelse og afbødning af miljøbelastninger og –risici, herunder sundhedsrisici, og til bevaring af det naturlige og det menneskeskabte miljø.

Et EU-dækkende samarbejde er påkrævet, fordi lande, regioner og byer slås med de samme miljøproblemer. Der er desuden behov for internationalt samarbejde for at få mere samlet viden og sikre en bedre forvaltning af miljøet på globalt plan. Forskningen under ”Miljø” skal bidrage til opfyldelsen af EU’s og medlemslandenes internationale forpligtelser som f.eks. FN’s rammekonvention om klimaændringer, Kyoto- og Montreal-protokollerne og FN-konventionen om den biologiske mangfoldighed. Forskningen skal også bidrage til det mellemstatslige panel for klimaændringer, jordobservationsinitiativet (GEO) og den såkaldte ”Millennium Ecosystem Assessment”. Den skal desuden understøtte de forskningsbehov, der følger af eksisterende og ny EU-lovgivning og –politik.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Innovative miljøteknologier skal bidrage til at sikre bæredygtig udnyttelse af ressourcerne, lette tilpasningen til og afbøde virkningerne af klimaændringer og beskytte økosystemerne og det menneskeskabte miljø. Forskningen skal også skabe teknologiske udviklinger, der kan forbedre europæiske virksomheders – især smv’ers – position på markederne for bl.a. miljøteknologi. De europæiske teknologiplatforme for f.eks. vandforsyning og sanitære forhold, bæredygtig kemi, byggeri og skovbrug bekræfter, at der er behov for en indsats på EU-plan.

Samordningen af nationale programmer vil blive styrket gennem en udvidelse og uddybning af eksisterende ERA-NET til at omfatte miljøforskning, herunder gennemførelse i fællesskab af programmer for østersøforskning og nye ERA-NET.

Man vil være særligt opmærksom på at formidle EU-forskningsresultaterne og tilskynde de relevante slutbrugere, især de politiske beslutningstagere, til at udnytte dem.

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **Klimaændringer, forurening og risici**, herunder Miljøbelastninger og klima, Miljø og sundhed, Naturkatastrofer.
- **Bæredygtig ressourceforvaltning**, herunder Bevaring og bæredygtig forvaltning af naturressourcer og menneskeskabte ressourcer og Udviklingen i havmiljøet.
- **Miljøteknologi**, herunder Miljøteknologi til bæredygtig forvaltning og bevaring af det naturlige og det menneskeskabte miljø, Teknologivurdering, -verifikation og –afprøvning.
- **Jordobservation og vurderingsværktøjer**, herunder Jordobservation (udvikling og integrering af det globale jordobservationssystem, GEOSS), Vurderingsværktøjer med henblik på bæredygtig udvikling.
- **Internationalt samarbejde**. F.eks. kan videnskabelige og teknologiske partnerskaber med udviklingslande bidrage til opfyldelsen af FN’s ”Millennium Development Goals” på flere områder (f.eks. bringe tabet af mil-

jøressourcer til ophør, sikre en bedre vandforvaltning og –forsyning og bedre sanitære forhold samt finde løsninger på miljøproblemer i forbindelse med urbanisering).

- **Aktiviteter til dækning af nye behov og uforudsete behov for politisk beslutningsstøtte** kan f.eks. dreje sig om samspillet mellem mennesker, økosystemer og biosfæren eller nye risici for naturlige, menneskeskabte eller teknologiske katastrofer eller kan vedrøre bæredygtighedsvurderinger af nye EU-politikker inden for miljø, søfart, standarder og regler.

(7) Transport (herunder luftfartsteknik)

Målet er at udnytte de teknologiske fremskridt til at udvikle integrerede, grønnere, mere intelligente og sikrere paneuropæiske transportsystemer til gavn for borgerne og samfundet som helhed. Det skal ske under hensyntagen til miljøet og naturressourcerne. Og den førende rolle, som de europæiske virksomheder har opnået på det globale marked, skal sikres og videreudvikles.

Transporttemaet skal omhandle nogle af de aktuelle udfordringer, som er beskrevet i hvidbogen om transport fra 2001 (Den europæiske transportpolitik frem til 2010 – Det svære valg).

Der anlægges en ny integreret tilgang, som kan skabe sammenhæng mellem alle transportformer, behandle de samfundsøkonomiske og teknologiske dimensioner af forsknings- og videnundviklingen på området og rumme både innovation og politiske aspekter.

De forskellige teknologiplatforme, der er etableret på området (Luftfartsteknik og lufttransport, Banetransport, Vejtransport, Søtransport og sejlads ad indre vandveje samt Brint- og Brændselsceller), har opstillet langsigtede visioner og udarbejdet strategiske forskningsdagsordener, som giver nyttige input til formuleringen af dette tema og imødekommer de politiske beslutningstageres behov og samfundets forventninger. Udvalgte aspekter af disse forskningsdagsordener kan eventuelt danne grundlag for fælles teknologiinitiativer. ERA-NET-aktiviteter kan ligeledes bidrage til en tværnational samordning omkring specifikke emner inden for transportsektoren.

Blandt de aktiviteter, der kan være af særlig interesse for smv'er, er bestræbelser på at sikre solide teknologibaserede forsyningskæder i de forskellige sektorer, som giver smv'er adgang til forskningsinitiativer, styrker de højteknologiske smv'ers rolle og gør det nemmere at oprette sådanne smv'er.

Aktuelle behov for politisk beslutningsstøtte samt udvikling, vurdering og implementering af nye politikker (f.eks. søfartspolitikken) skal tages op inden for og på tværs af de forskellige aktiviteter.

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **Luftfartsteknik og lufttransport**, herunder Grønnere lufttransport, Øget tidseffektivitet, Større kundetilfredshed og –sikkerhed, Øget omkostningseffektivitet, Beskyttelse af fly og passagerer, Banebrydende forskning med sigte på morgendagens lufttransport.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

- **Overfladetransport (bane, vej og skib)**, herunder Grønnere overfladetransport, Fremme af trafikoverflytning og aflastning af transportkorridorer, Sikring af bæredygtig trafik i byområder, Forbedring af sikkerhed og sikring, Styrkelse af konkurrenceevnen.
- **Støtte til det europæiske globale navigationssatellitssystem (Galileo)**, herunder Udnyttelse af det fulde potentiale, Udvikling af værktøjer og tilvejebringelse af det rette miljø, Tilpasning af modtagerapparatur til de fastsatte krav og opgradering af kerneteknologier, Støtte til videreudvikling af infrastrukturen.
- **Internationalt samarbejde**. Oplagte generelle emner for specifikke aktioner vil være de områder, hvor der foreligger en markedsrettet interesse (f.eks. global udvikling af handelen og sammenkædning af netværk og tjenester på kontinentalt og interkontinentalt plan).
- **Initiativer til dækning af nye behov og uforudsete behov for politisk beslutningsstøtte**. Det kan dreje sig om f.eks. helt nye transport- og køretøjskoncepter, automatisering, mobilitet og organisatoriske aspekter samt specifik transportrelateret forskning, der f.eks. kan omhandle brede samfundsmæssige emner som ændringer i befolkningssammensætning, livsstil og samfundets forventninger og krav til transportsystemer.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

(8) Samfundsvidenskaber og humaniora

Målet er at nå frem til en dybtgående, fælles forståelse af de komplekse og indbyrdes forbundne samfundsøkonomiske udfordringer, som Europa står overfor, herunder vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne, social samhørighed og bæredygtighed, livskvalitet, uddannelse, kultur og global indbyrdes afhængighed, navnlig for at skabe et forbedret videngrundlag for politikkerne på de pågældende områder.

Ud over samfundsvidenskabelig forskning og fremtidsforskning lægges der vægt på forskningen inden for humaniora, som skal belyse problemstillinger ud fra forskellige vinkler og yde et væsentligt bidrag til forskellige emner under temaet, f.eks. de historiske, kulturelle og filosofiske aspekter, herunder relevante problemstillinger vedrørende sprog, identitet og værdinormer.

Forskningsamarbejdet skal gøres lettere ved hjælp af forskningsinfrastruktur, der genererer nye forskningsdata. Nogle af disse aktioner kan også gennemføres via afsnittet om forskningsinfrastruktur i særprogrammet ”Kapacitet”.

Der sikres den fornødne samordning mellem samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning og fremtidsforskning under såvel særprogrammet ”Samarbejde” som under andre særprogrammer.

Temaet indeholder følgende aktiviteter:

- **Vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne i et vidensamfund**, herunder den ændrede rolle, viden spiller overalt i økonomien, økonomiske strukturer, strukturforandringer, spørgsmål af institutionel og politisk karakter. På beskæftigelsesområdet skal forskningen dreje sig om arbejdsløshed og underbeskæftigelse.
- **Forening af økonomiske, sociale og miljømæssige mål i et europæisk perspektiv**, herunder i hvilket omfang er det lykkedes de samfundsøko-

nomiske modeller i og uden for Europa at forene deres mål, og på hvilke vilkår er det sket samt spørgsmålet om økonomisk og social samhørighed i et udvidet EU.

- **Vigtige tendenser i samfundet og deres følgevirkninger**, herunder demografiske ændringer, ændringer i relation til livsstil, familiemønstre, arbejde, forbrug, sundhed og livskvalitet, samspillet mellem forskellige kulturer i et internationalt perspektiv. Også ligestilling mellem kønnene og ændrede værdinormer tages op.
- **Europa i verden**, herunder handelsstrømme, finanser, investeringer, migration og deres virkninger, skæv udvikling, fattigdom og bæredygtighed samt økonomiske og politiske relationer og global styring.
- **Borger i Den Europæiske Union**, med det formål at få øget viden dels om, hvordan man giver borgerne en følelse af, at EU er deres, og at de har demokratisk indflydelse, og hvordan man får dem til at deltage aktivt i de demokratiske processer, og om effektiv og demokratisk samfundsforvaltning, dels om Europas mangfoldighed og fælles træk.
- **Samfundsøkonomiske og videnskabelige indikatorer**, herunder brug af indikatorer til formulering af politiske mål og gennemførelse af politikker, bedre understøttelse af konkret baserede politikker, brug af indikatorer og lignende metoder til evaluering af forskningsprogrammer.
- **Fremtidsstudier**, hvis formål det er at kunne tilbyde politiske beslutningstagere på nationalt, regionalt og EU-plan prognoser og scenarier, så de på et tidligt tidspunkt kan afdække langsigtede udfordringer og områder af fælles interesse og dermed blive bedre i stand til at formulere hensigtsmæssige politikker.
- **Internationalt samarbejde**, hvorunder der iværksættes specifikke internationale samarbejdsaktioner omkring en række emner, der er udvalgt under hensyn til såvel partnerlandenes som Europas behov.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

(9) Sikkerhed og rummet

Målet er at udvikle teknologi og videngrundlag for at opbygge de nødvendige kompetencer med fokus på civile anvendelsesformål for at sikre borgerne mod trusler fra f.eks. terrorisme og kriminalitet samt følgerne af uventede begivenheder såsom naturkatastrofer eller industriulykker, at sikre optimal og samordnet anvendelse af eksisterende og ny teknologi til gavn for Europas sikkerhed og under overholdelse af de grundlæggende menneskerettigheder.

Målet er endvidere at støtte et europæisk rumprogram, som fokuserer på applikationer som GMES (Det globale overvågnings- og jordobservationssystem) til gavn for borgerne og for den europæiske rumindustri konkurrenceevne. Det vil bidrage til udvikling af en europæisk rumpolitik og fungere som et supplement til indsatsen fra medlemslandene og andre vigtige aktører, herunder Den Europæiske Rumorganisation.

(9.1) Sikkerhed

Forskningen skal være tværfaglig og opgaveorienteret og kan spænde fra udvikling af teknologi og metoder til integrering, demonstration og validering af teknologi. Forskningen skal fokusere på civile anvendelsesformål. I erkendelse af, at visse teknologier vil være relevante for både civile og militære

formål, skal der fastlægges hensigtsmæssige rammer for en samordning med Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA).

Der opfordres stærkt til at inddrage smv'er i aktiviteterne, og det samme gælder myndigheder og organisationer med ansvar for borgernes sikkerhed.

Aktiviteterne drejer sig om følgende opgaveområder:

- **Beskyttelse mod terrorisme og kriminalitet.** Vægten er lagt på bl.a. selve truslen (f.eks. kemisk, biologisk, radiologisk eller nuklear), viden om truslen (f.eks. efterretningsvirksomhed), identificering af f.eks. personer, forebyggelse,
- **Infrastruktur- og forsyningsikkerhed.** Vægten er lagt på bl.a. analyse og vurdering af sårbarheden af fysisk infrastruktur og dens drift, sikring af nuværende og fremtidige offentlige og private kritiske netforbundne infrastrukturer.
- **Grænsesikkerhed.** Vægten er lagt på bl.a. effektivisering af alle sikkerhedsrelevante systemer, udstyr, værktøjer og processer, der er i brug ved grænseknudepunkter, forbedring af sikkerheden ved Europas grænser på landjorden og langs kyster, vurdering af og kontrol med (illegale) migrationsstrømme.
- **Retablering af sikkerhed i krisesituationer.** Vægten er lagt på bl.a. generelt organisatorisk og operationelt beredskab over for sikkerhedsstruende begivenheder, krisestyring, humanitær nødhjælp, genetablering af samfundsfunktioner efter forstyrrelser eller ødelæggelser.
- **Sikkerhedssystemers integration og interoperabilitet.** Der fokuseres på en række tværgående emner, bl.a. bedre interoperabilitet og indbyrdes kommunikation mellem systemer, beskyttelse af fortrolige informationer og sikring af deres integritet.
- **Sikkerhed og samfund.** Der fokuseres bl.a. på målrettede kulturelle og samfundsvidenskabelige analyser, scenarieudvikling, sårbarhed over for nye trusler, borgernes holdning og adfærd i krisesituationer.
- **Koordinering og strukturering af sikkerhedsforskning.** Området danner grundlag for bl.a. en koordinering og strukturering af national, europæisk og international sikkerhedsforskning, udvikling af synergivirkninger mellem forskning til civile, sikkerhedsmæssige og militære formål.
- **Internationalt samarbejde** om sikkerhedsforskning gennemføres i overensstemmelse med de interne og eksterne aspekter af EU's sikkerhedspolitik.
- **Dækning af nye og uforudsete behov for politisk beslutningsstøtte.** Aktiviteterne skal tage højde for endnu ukendte, fremtidige sikkerhedstrusler og dertil knyttede behov, der kan opstå.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

(9.2) Rummet

På dette område vil EU medvirke til at definere fælles mål på grundlag af brugerkrav og europæiske politiske målsætninger og til at samordne indsatsen for at undgå dobbeltarbejde og fremme interoperabilitet i videst muligt omfang. EU vil også bidrage til arbejdet med at fastlægge standarder. Den europæiske rumpolitik tjener de offentlige myndigheders og de politiske beslutningstageres formål og

kan samtidig styrke den europæiske industris konkurrenceevne. Denne politik implementeres via et europæisk rumprogram, og syvende rammeprogram understøtter eller supplerer forsknings- og udviklingsindsatsen i Europa fra andre aktører på forskningsområdet – offentlige såvel som private.

Der tilstræbes synergivirkninger med f.eks. temaerne ”Miljø” og ”Informations- og kommunikationsteknologi” i særprogrammet ”Samarbejde”

Der er følgende aktiviteter:

- **Rumbaserede applikationer i det europæiske samfunds tjeneste**, herunder Det globale overvågnings- og jordobservationssystem, GMES, Sikkerhedsaspekter (som supplement til sikkerhedsforskning og GMES-aktiviteterne og Satellitkommunikation.
- **Udforskning af rummet**. Forskningsaktiviteterne skal navnlig udføres som understøttende aktioner, forundersøgelser og præoperationelle projekter.
- **FTU til styrkelse af rumfartsgrundlaget**, herunder Rumfartsteknologi, Rumvidenskab.
- **Internationalt samarbejde**. Et effektivt internationalt rumfartssamarbejde kan være med til at højne EU's politiske status på verdensplan, forbedre dets økonomiske konkurrenceevne og styrke dets videnskabelige renommé. Det vil være oplagt at udvikle internationale aktiviteter, særlig i samarbejde med USA, Kina, Indien, Canada, Japan, Ukraine og andre lande, der gennemfører rumforskningsaktiviteter.
- **Dækning af nye behov og uforudsete behov for politisk beslutningsstøtte**. Forskningen kan vedrøre emner som f.eks. rumbaserede løsninger til støtte for udviklingslande samt nye rumobservations- og kommunikationsværktøjer og –metoder, som kan bidrage til gennemførelsen af relevante EU-politikker og til øget social integration.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Vejledende fordeling af beløbet til særprogrammet ”Samarbejde”

Sundhed	8.317 mio. EUR
Fødevarer, landbrug og bioteknologi	2.455 mio. EUR
Informations- og kommunikationsteknologi	12.670 mio. EUR
Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi	4.832 mio. EUR
Energi	2.931 mio. EUR
Miljø (inklusive klimaændringer)	2.535 mio. EUR
Transport (inklusive luftfartsteknik)	5.940 mio. EUR
Samfundsvidenskaber og humaniora	792 mio. EUR
Sikkerhed og rummet	3.960 mio. EUR
I ALT*	44.432³ 4 mio. EUR.

³ Inklusive beløb til fælles teknologiinitiativer og samordning af andre programmer end EU-programmer, hvorom der træffes afgørelse på grundlag af særskilte forslag (f.eks. med henvisning til traktatens artikel 171).

⁴ Inklusiv et beløb til finansiering af tredjelandsorganisationers deltagelse i temaerne, herunder ”åbningsaktioner” og ”specifikke samarbejdsaktioner”.

* Herunder et bidrag til Den Europæiske Investeringsbank. Renteindtægterne fra dette bidrag lægges oven i tilskuddet til Den Europæiske Investeringsbank. Temaet ”Samfundsvidenskaber og humaniora” bidrager ikke til dette beløb.

Finansieringsfacilitet for risikodeling

Det Europæiske Fællesskab yder et tilskud til Den Europæiske Investeringsbank (EIB). Dette tilskud skal bidrage til opfyldelsen af EF-målsætningen om at fremme den private sektors investeringer i forskning ved at øge bankens kapacitet i relation til risikostyring og således give mulighed for (i) mere omfattende EIB-långivning op til et vist risikoniveau og (ii) finansiering af mere risikobehæftede europæiske FTU-aktioner, end det ville have været muligt uden en sådan EF-støtte.

Tilskuddet udbetales som et årligt beløb, hvis størrelse fastsættes i arbejdsprogrammerne. Der er fastsat en række vilkår og betingelser for tilskuddet, herunder regler for, hvor stor en del af den finansielle risiko, der skal dækkes af EF-tilskuddet, og hvor stor den finansielle risiko skal være, før EIB kan anvende EF-tilskuddet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Forslaget påvirker ikke gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til særprogrammet ”Samarbejde” bliver på 3.399,3 mio. EUR i 2007 stigende til 9.449,2 mio. EUR i 2013, således at det samlede budget for ”Samarbejde” bliver på 44.432,2 mio. EUR, jf. tabel 1.

Tabel 1: Kommissionens forslag fordelt på år i mio. euro

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total 2007-13
Sundhed	636,3	812,5	986,8	1.178,1	1.372,5	1.562,0	1.768,7	8.316,8
Bioteknologi, fødevarer og landbrug	187,9	239,9	291,3	347,8	405,2	461,2	522,2	2.455,4
IKT	969,3	1.237,7	1.503,3	1.794,7	2.090,9	2.379,6	2.694,5	12.670,0
Nanoteknologi, materialer og produktion	369,6	472,0	573,3	684,4	797,4	907,5	1.027,5	4.831,7
Energi	224,2	286,3	347,7	415,1	483,6	550,4	623,3	2.930,7
Miljø	13,9	247,6	300,7	359,0	418,3	476,0	539,0	2.534,6
Transport	454,5	580,3	704,8	841,5	980,4	1.115,7	1.263,3	5.940,5
Samfundsvidenskaber og humaniora	60,6	77,4	94,0	112,2	130,7	148,8	168,5	792,1
Rummet og sikkerhed	303,0	386,9	469,9	561,0	653,6	743,8	842,2	3.960,4
I alt	3.399,3	4.340,6	5.271,7	6.293,9	7.332,5	8.345,0	9.449,2	44.432,2

Det kan ikke på nuværende tidspunkt vurderes, hvorvidt en gennemførelse af samfinansiering af nationale og regionale forskningsprogrammer vil kunne medføre statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Det overvejes imidlertid, hvorvidt der er behov for en ændring af ”Loven om det forskningsråd-

givendesystem mv.”, med henblik på at tillade, at forskningsrådene afgiver bevillingskompetence til andre instanser end dem selv, netop med henblik på at lette muligheden for at deltage i tværnationale forskningsprogrammer. Den øvrige del af forslaget vurderes ikke at få sådanne konsekvenser.

9. Høring

Forslaget blev den 28. september 2005 sendt i bred høring med henblik på behandling på mødet i EF-specialudvalget den 14. november 2005. Ved høringsfristens udløb den 1. november 2005 var der indkommet svar fra følgende:

Organisationer, forskningsråd, organisationer m.fl.

Aarhus Universitet (AU) udtrykker generel tilfredshed med budget og temaer. AU konstaterer med tilfredshed, at der lægges op til forenkling, klarhed og effektivitet i administrationen af særprogrammerne.

Hvad angår de enkelte temaer noterer AU med tilfredshed, at der er afsat særlige midler til samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Akademikernes Centralorganisation (AC) finder forslaget til rammeprogram godt både for så vidt angår indhold som budget. Såfremt budgettet reduceres væsentlig i forhold til forslaget, vil der være behov for en fornyet, samlet vurdering af indholdet.

De teknologiske platforme anbefales som et egnet instrument til sikring af, at industrien og interesseorganisationer får indflydelse på forskningsaktiviteternes indhold og tilrettelæggelse.

Det anbefales, at der nationalt gives støtte til nationale aktiviteter, der understøtter deltagelsen i de europæiske platforme.

Arbejds miljøinstituttet (AMI) konstaterer med tilfredshed, at arbejdsmiljø på afgrænsede områder kan tolkes ind som et støtteberettiget element i forskning vedrørende f.eks. sundhed og nanoteknologi. AMI beklager dog, at det betydelige samfundsøkonomiske potentiale, der ligger i arbejdsmiljøforskning, ikke søges udnyttet mere systematisk. Sundhedsforskningen retter sig kun i ringe grad mod den del af tilværelsen, hvor borgeren fungerer i rollen som producent, dvs. som deltager i arbejdslivet på en arbejdsplads.

Copenhagen Business School (CBS) bemærker, at der under temaet ”Samfundsvidenskab og humaniora” i hovedlinierne nævnes, at der vil blive lagt særlig vægt på humanistisk forskning. Det er imidlertid vanskeligt at genfinde humanistiske forskningsområder omtalt i de efterfølgende aktiviteter. CBS foreslår, at der etableres en selvstændig aktivitetslinie, der direkte peger på problemstillinger, hvor humanistisk forskning kan bidrage til fællesskabets udvikling. CBS foreslår området ”forståelse af sprog- og kulturforskelle”.

Med henvisning til tidligere høringssvar vedr. forslaget til syvende rammeprogram bemærker CBS, at de erhvervsøkonomiske og erhvervsorienterede humanistiske kompetencer i relation til brugerdreven innovation og teknologiudvikling

kan læses i de foreslåede aktiviteter. CBS foreslår dog en aktivitetslinie med titlen ”Innovation and competitiveness in a global market”.

CBS foreslår endvidere også i tråd med tidligere høring, at ”Oplevelsesøkonomi” eller ”Entertainment Economy” bliver et selvstændigt tema under det samfundsvidenskabelige og humanistiske tema.

Danmarks Farmaceutiske Universitet udtrykker generel tilfredshed med forslagene til særprogrammer. DFU fremhæver teknologiplatforme og fælles teknologiinitiativer som særligt spændende, ikke mindst teknologiplatformen om innovativ medicin.

Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU) foreslår, at fiskeri eksplicit nævnes i overskriften på tema 2 ”Fødevarer, landbrug og bioteknologi”. Desuden kommer DFU med en række konkrete forslag til tekstændringer under aktiviteterne i tema 2 vedrørende fiskeriets påvirkning af økosystemet og omkostningseffektivt fiskeri og dertil relaterede sektorer.

DFU foreslår, at man under tema 2 ligesom under andre temaer refererer til ERAnet. DFU foreslår f.eks. ”Marifish”.

Danmarks Jordbrugsforskning (DJF) finder det yderst vigtigt at bevare de lidt mindre forskningsprojekter i syvende rammeprogram.

DJF forventer, at tiltag til simplificering også sigter mod at forenkle den administrative byrde for de institutioner, der deltager i projekter under 7.RP.

DJF kommer desuden med en række konkrete forslag til tilføjelser til temaerne 2 og 6. Det drejer sig om emner som Systembiologiske approaches, Jordens frugtbarhed, Skadevoldere i landbruget, Horticultur, Forbedret og sikker ressourceudnyttelse i husdyrbruget, Husdyrgødning, Robotteknologi og IKT i landbruget og Genomics under tema 2 samt Globalt kulstofbudget og Jord som filter under tema 6.

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) har en række specifikke forslag til tilføjelser til ”Mål”, ”Hovedlinier” og ”Aktiviteter”. DMU ønsker endvidere en henvisning til Klimakonventionen, Biodiversitetskonventionen, EU’s Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiv, Vandrammedirektivet og Natura 2000.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) opfordrer til, at der på alle niveauer, inkl. rektorkollegiet, ministerier og styrelser sker en yderligere målretning af den danske indsats for en større andel af EU’s forskningsmidler. DTU ser det som en naturlig udvikling, at der sættes yderligere spot på sammenbinding af nationale forskningsinitiativer, men mener, at man fra dansk side bør arbejdes mere målrettet for, at universiteterne og andre forskningsinstitutioner både deltager aktivt i eksisterende ”Technology Platforms” og arbejder på at opbygge nye initiativer inden for de områder, hvor dansk forskning har sine styrkeområder.

Dansk Industri (DI) understreger nødvendigheden af, at SMV-deltagelsen forbedres i 7. rammeprogram. Det bør bl.a. ske ved at fastsætte kvantitative mål for den samlede virksomhedsdeltagelse. DI anbefaler, at der i 7. rammeprogram tilføjes

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

et mål om, at virksomhedernes andel af rammeprogrammets budget i alt udgør 40 %. Heraf bør 20 % afsættes til SMV'ere. DI anfører en række elementer, der kan bidrage til at sikre dette:

- Fleksible projektyper, f.eks. 1-1 samarbejder
- De traditionelle projektyper (STREPS) og det nye instrument Integreerede projekter (fra 6. rammeprogram) bør udgøre en meget stor del af arbejdsprogrammerne under alle temaområder
- Antallet af ansøgningsrunder bør udvides.

DI finder det hensigtsmæssigt at etablere Fælles Teknologiiinitiativer (FTI), men finder, at der er en række uklarheder vedrørende anvendelsen af dem. Det er vigtigt, at samarbejdsformen og vilkårene for deltagelsen er attraktiv for mindre og mellemstore virksomheder. Der savnes oplysning om FTIs andel af budgettet i forhold til de øvrige instrumenter.

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) finder, at den økonomiske ramme for temaet Fødevarer, landbrug og bioteknologi er for lavt sat set i forhold til, at programmet skal køre helt frem til 2013 og i forhold til områdets vigtighed for sundhed og velfærd i Europa. Det vil være i Danmarks interesse at hæve rammen, da programmet bygger på nogle af Danmarks førerpositioner, bl.a. inden for fødevareområdet.

KVL kommer med en række forslag til præciseringer inden for temaerne Sundhed, fødevarer, landbrug og bioteknologi, Informations- og kommunikationsteknologi, Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi, Miljø og Samfundsvidenskaber og humaniora.

Om Internationalt samarbejde bemærker KVL, at en ikke uvæsentlig del af KVLs indsats ligger i forskningssamarbejdet med udviklingslandene. En del af denne forskning vil kunne udføres under de tematiske programmer, men KVL finder det uklart, om der rent faktisk bliver mulighed for tværgående forskning, som er helt afgørende, når det gælder udviklingsforskning. Det ønskes derfor tydeliggjort i programmet. En anden del af samarbejdet vil kunne udføres i "Kapacitet". KVL foreslår, at den samlede bevilling til Internationalt samarbejde i "Kapacitet" øges mærkbart.

Det Strategiske Forskningsråd (DSF) henviser indledningsvis til sin udtalelse af 17. maj 2005 om rammeprogrammet og trækker alene enkelte hovedpunkter frem vedr. særprogrammet. DSF er positivt indstillet over for Fælles Teknologiiinitiativer, men understreger, at de ikke må blive lukkede klubber alene for etablerede virksomheder. DSF lægger vægt på, at SMV'er får en reel mulighed for fleksibel deltagelse i disse initiativer, og at vilkårene for videndeling indrettes hensigtsmæssigt for alle deltagende virksomheder, bl.a. uden tvungen deling af al baggrundsviden.

DSF tilslutter sig Kommissionens tilkendegivelser om, at forskeruddannelse og videnoverførsel integreres som naturlige dele af forskningsprojekter, der støttes under programmet.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

DSF finder det vigtigt at styrke og effektivisere europæisk forskningsinfrastruktur ud fra såvel forskeres som industrielle brugeres behov og at sikre tværviden-skabelig udnyttelse, herunder også inden for samfundsvidenskab og humaniora. Koordinering fremhæves som et vigtigt element.

DSF finder det skuffende, at iværksættelsen af foreslåede programmer til fremme af innovation ud fra opnåede forskningsresultater udsættes, specielt planerne om i samarbejde med Den Europæiske Investeringsfond at etablere et Technology Transfer Accelerator Programme. DSF lægger særlig vægt på de emner og områder, som DSF specielt har peget på med sine forslag om Innovationsaccelererende Forskningsplatforme.

Forskningscenter Risø støtter, at der gøres en særlig indsats for samarbejde inden for forskningstemaerne, og understreger vigtigheden af at fastholde en strategisk europæisk forskningsindsats fuldt på højde med indsatsen uden for EU. Dermed sikres, at programmerne er attraktive for de stærkeste miljøer samt at grundlaget skabes for rekruttering af nye talenter. Risø hilser det velkomment, at der under ”Sundhed” lægges særlig vægt på at skabe sammenhæng mellem skabelse af forskningsresultater og anvendelsen af dem; at der sættes fokus på behovsdrevet forskning under ”Nanovidenskab...”; og at fotovoltaik, vindenergi og brændstof fra biomasse nu er specificeret under ”Energi”.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (FKK) finder det glædeligt, at mindre samarbejdsprojekter igen har fået en mere central placering og at ”Samfundsvidenskaber og humaniora” er et selvstændigt tema. FKK foreslår oplevelsesøkonomi som specifik aktivitet under dette tema og har derudover en række konkrete forslag til tilføjelser af sociale og kulturelle aspekter under temaerne vedr. sundhed, IKT og miljø. Endvidere peges på, at midlerne til temaet for samfundsvidenskaber og humaniora er utilstrækkelige i forhold til de deltagende hovedområders størrelse, samt at den tværgående kvalitet i projekter under de enkelte temaer sikres ved at samfundsvidenskabelig og humanistisk ekspertise indgår ved ansøgningsbedømmelsen.

Forskningsrådet for Natur og Univers (FNU) udtrykker tilfredshed med, at marin forskning er blevet prioriteret i flere af temaerne, samt at Østersøforskning er nævnt som muligt artikel 169 initiativ.

Forskningsrådet for Samfund og Erhverv (FSE) opfordrer til, at den tværdisciplinære tilgang til de prioriterede temaer opretholdes og styrkes, samt at de samfundsmæssige aspekter også understøttes i den efterfølgende konkrete implementering. FSE peger især på, at det samfundsvidenskabelige forskningsområde indarbejdes i aktiviteter under ”sikkerhed” og ”rummet” og foreslår i den forbindelse en række konkrete tilføjelser.

Forskningsrådet for Sundhed og Sygdom (FSS) udtrykker generel tilfredshed med sundhedstemaet og de øvrige sundhedsrelaterede aktiviteter i særprogrammet, herunder ikke mindst den vægt, der lægges på klinisk forskning og omsætning af forskning til klinisk anvendelse. Desuden peger FSS på, at budgettet for ”Samarbejde” kunne mindskes og budgettet for ”Ideer” tilsvarende øges.

Forskningsrådet for Teknologi og Produktion (FTP) finder det positivt, at de tematiske områder er bredt beskrevet. FTP savner imidlertid, at spørgsmålet om jord- og grundvandsforurening ikke er klart adresseret under ”Miljø”. Ligeledes findes det uhensigtsmæssigt, at ”sikkerhed” og ”rummet” er kombineret, og endelig anbefales i energitemaet en større vægtning og tydeliggørelse af indsatsen for energibesparelser, herunder energieffektivitet og –besparelser i bygninger.

Gigtforeningen finder det positivt, at gigt nævnes som en af de kroniske sygdomme, der bør sættes ind overfor. Gigtforeningen beklager dog, at gigt kun har en perifer plads i programmet og dermed ikke anerkendes som en af de store sygdomme på linje med kræft, diabetes og hjertesygdomme. Gigtforeningen nævner, at et flertal i Europa-Parlamentet har underskrevet en deklARATION, der tvinger Ministerrådet og Kommissionen til at anerkende gigt som én af de store sygdomme på linje med de netop nævnte.

Forskning i gigtsygdomme halter bagefter, hvorfor Gigtforeningen opfordrer til, at der fra dansk side gøres en indsats for at give gigt en mere fremtrædende plads i programmet, herunder i temaet sundhed.

Godkendt Teknologisk Service (GTS) henviser generelt til sit høringssvar af 14.maj 2005. Specifikt om forslaget ”Samarbejde” finder GTS, at de foreslåede temaer samlet set forekommer relevante og acceptabelt afbalancerede. Imidlertid bør der afsættes flere midler til temaerne ”Miljø” og ”Energi”, da Danmark har stærke kompetencer inden for disse to områder.

GTS stiller sig skeptisk over for Fælles Teknologiiinitiativer, bl.a. fordi det ikke er tydeliggjort, hvor stor en del af budgettet der afsættes hertil. Fælles Teknologiiinitiativer bør ikke finansieres på bekostning af de instrumenter, der retter sig mod SMV’ere med fare for, at disses muligheder for deltagelse forringes. Midlerne bør snarere komme fra f.eks. Integrerede Projekter og kollektiv forskning.

GTS finder det positivt, at der i forhold til små og mellemstore virksomheder (SMV’er) vil blive gjort en indsats for at øge disses deltagelse i særprogrammerne bl.a. ved at lette de administrative byrder. GTS finder det også positivt, at der i ”Konkurrenceevne og Innovationsprogrammet” vil blive gjort en indsats for at fremme SMV-deltagelse på tværs af særprogrammerne.

Københavns Universitet (KU) ser gerne, at området ”mental health” får en mere fremtrædende plads i særprogrammet, jf. anbefalingerne fra EU’s Green Paper om ”mental health” fra 17. oktober 2005.

KU beklager, at der kun er afsat omkring 2 % af det samlede budget til temaet ”Samfundsvidenskab og humaniora”. Ydermere finder KU, at sigtet for forskningsområdet mest fokuserer på socioøkonomiske problemstillinger. Andre temaer som migration, kultur og identitet er tillige meget afgørende for Europas udvikling.

Vedrørende administration ønsker KU, at proceduren med to-trins ansøgninger fortsættes og udvides til flere områder, herunder ERC. Endvidere lægger KU

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

vægt på, at administrationen gøres så enkel og effektiv som muligt, så den kommer både Kommissionen og forskerne til gode.

KU finder, at projektinstrumenttypen ”Networks of Excellence” bør begrænses eller afvikles. Primært fordi det faglige udbytte ikke står mål med den overvældende administrative arbejdsbyrde, som kræves i denne projekttype.

KU anbefaler, at mulighederne for mindre projekter bevares og udvides i det kommende rammeprogram, herunder instrumenttypen STREP. KU mener, at kravet om en mindst 15% SMV-deltagelse er uhensigtsmæssig og foreslår derfor en mindre rigid grænse.

Endelig anbefaler KU bibeholdelse af Additional Cost modellen for universiteter.

Landbrugsraadet støtter tanken om, at man vil indhente eksterne input fra de af industrien ledede Europæiske Teknologiplatforme. Man bør dog ikke nedprioritere de forskningsområder, hvor det er svært at rejse tilstrækkelig privat investeringskapital, og som derfor ikke har en fremtrædende plads i Teknologiplatformenes forskningsstrategier. Landbrugsraadet understreger vigtigheden af tværgående forskning. Det skal i den forbindelse sikres, at der gennemføres institutionelle ændringer i administrationen, som kan understøtte en reel koordinering i udarbejdelsen af arbejdsprogrammerne.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Landbrugsraadet finder det vigtigt at holde fast i, at der skal være produktionsnært fokus på, hvordan man kombinerer økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed i europæisk landbrug og gartnerier. Udnyttelse af IKT og nanoteknologi nævnes som eksempler.

Landbrugsraadet støtter, at der sker en forstærket forskningsindsats i non-food produkter og processer. Rådet finder det dog bekymrende, at den skitserede forskning i non-food produkter og processer udelukkende har fokus på bioteknologi til fremme af udnyttelsen af biomasse i industri og energi. Forskning i forædling, systematisk dyrkning og isolering af medicinsk aktive ingredienser i medicinplanter bør inkluderes.

Landbrugsraadet har en række konkrete ændringer og tilføjelser til temaet om fødevarer, landbrug og bioteknologi, som vil blive overvejet i forbindelse med behandlingen af forslaget.

Rektorkollegiet (RK) opfordrer til, at der på nationalt niveau afsættes midler til den nødvendige medfinansiering af universiteternes egenfinansiering. Der tænkes på midler såvel i form af øgede basismidler til universiteterne, som i form af anvendelse af midler fra det politiske forlig om fordeling af midlerne fra salget af licenser til tredje generations mobilnet, umts, til medfinansiering.

RK understreger, at forenklingen af administration, regler og finansiering ikke må resultere i slækkede krav til kvaliteten af de forskningsprojekter, der finansieres af EU.

RK henviser endvidere til de fem høringssvar fra AU, AAU, CBS, DTU og KVL.

Sektorforskningens Direktørkollegium (SEDIRK) finder, at 7. rammeprogram afspejler den høje prioritering, nationalt og i EU, af forskning, der understøtter teknologisk udvikling og innovation. SEDIRK udtrykker endvidere tilfredshed med, at der i programmet er fundet plads til forskning, der understøtter forvaltning og politik samt den øvrige udvikling af samfundets sektorer.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark støtter overordnet forslaget til særprogrammet Samarbejde, som skønnes at være et godt grundlag for at sikre den nødvendige balance mellem kontinuitet og fornyelse i rammeprogrammet. Danmark støtter, at der inden for de enkelte temaer tages hensyn til de to målsætninger for rammeprogrammet, nemlig dels at bidrage til udviklingen af den europæiske industris konkurrence-evne, dels at understøtte politikudviklingen i Fællesskabet, idet fokus bør være på at styrke den teknologiske udvikling i den europæiske industri med henblik på at sikre, at særprogrammet bidrager væsentligt til realiseringen af Lissabon-strategien.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Danmark hilser det i den forbindelse velkomment, at der foreslås en opsplitning af temaet ”Rummet og Sikkerhed” i to selvstændige temaer.

Danmark støtter endvidere de foreslåede regler vedr. etiske spørgsmål, således at følgende aktiviteter ikke kan støttes under særprogrammet: forskning i reproduktiv kloning af mennesker, forskning, der sigter mod at ændre den menneskelige arvmasse, forskning, der sigter mod at skabe menneskelige embryoner alene til forskningsformål eller for at fremskaffe stamceller, herunder ved kerneoverførsel mellem kropsceller.

Danmark lægger stor vægt på, at udvælgelsen af projekter, der kan modtage støtte under særprogrammet, baseres på kriterier om videnskabelig og teknologisk excellence.

Danmark ønsker fortsat, at medlemslandene involveres i gennemførelsen af programmerne gennem de programkomiteer, som forventes nedsat for de enkelte programmer og temaer.

Danmark støtter princippet om, at der gennemføres en uafhængig evaluering af alle aktiviteter, der opnår støtte fra særprogrammet.

Danmark støtter, at der inden for alle temaer gennemføres aktiviteter, der fremmer spredningen og udnyttelsen af resultaterne af de EU-støttede projekter.

Danmark støtter understregningen af, at den fastsatte målsætning om, at mindst 15 pct. af midlerne i særprogrammet Samarbejde skal gå til SMV'er. For at sikre, at SMV'erne har en reel mulighed for at deltage i programmerne, lægger Danmark endvidere vægt på, at programmerne udbydes på en sådan måde, at det er attraktivt for SMV'erne at deltage. De finansielle og administrative procedurer bør forenkles, og der bør skabes øget fleksibilitet i valget af finansieringsinstrumenter.

De ti temaer

1. "Sundhed"

Forslaget indeholder i hovedtræk de emner, som man fra dansk side har ønsket medtaget i særprogrammet. Der lægges vægt på, at der sikres den nødvendige balance mellem støtte til klinisk forskning, der bedst fremmes gennem europæisk samarbejde om behandlingen af vigtige sygdomme i befolkningen og den forskning, der kan styrke grundlaget for konkurrenceevnen for de virksomheder, der producerer lægemidler, medicinske hjælpemidler etc.

2. "Fødevarer, landbrug og bioteknologi"

Fra dansk side støtter vi de hovedområder, der er beskrevet i særprogrammet, idet disse er centrale for dansk fødevarereproduktion.

Danmark lægger vægt på, at der i det syvende rammeprogram afsættes midler til forskning i mulighederne for dyrkning og anvendelse af GM-afgrøder og andre anvendelser af gensplejsning – til gavn for samfundet - herunder i forhold til landene i den tredje verden.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

3. "Informations- og kommunikationsteknologi"

Fra dansk side støtter vi de hovedområder, der er beskrevet i særprogrammet, og som har en passende balance mellem de foreslåede forskningsområder.

4. "Nanovidenskab, Nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi"

Forslaget indeholder i hovedtræk de emner, som man fra dansk side har ønsket medtaget i særprogrammet. Danmark lægger dog vægt på, at der også tages hensyn til effekterne af nanoteknologi på miljø og sundhed.

5. "Energi"

Forslaget dækker hovedområder, som er centrale for den europæiske energiforsyning i fremtiden. Fra dansk side lægger man ikke mindst vægt på vedvarende energikilder som vind samt brint og brændselsceller, som skønnes at have særligt store udviklingspotentialer.

6. "Miljø"

Forslaget indeholder en velovervejede balance mellem politikunderstøttende forskning, grundlagsskabende forskning og udvikling af teknologiske løsninger på kendte miljøproblemer. Der lægges vægt på, at aktiviteterne tilrettelægges, så programmet kan yde et substantielt bidrag til realiseringen af ETAP (Environmental Technologies Action Plan for the European Union).

Danmark lægger vægt på, at temaet omfatter studier i polarregionerne, som er væsentlige for forståelsen af klimaændringer.

7. "Transport"

Det kan konstateres, at de vigtigste transportformer er dækket af forslaget. Fra dansk side lægges der vægt på, at særprogrammet afspejler den balance, som de forskellige transportformer har for den samlede europæiske transportstruktur og de udfordringer, som transportsektoren står overfor i de kommende år.

8. "Samfundsøkonomi og humaniora"

Danmark har lagt vægt på, at forskning i migration og integration blev en del af temaet. Danmark har desuden lagt vægt på, at de erhvervsøkonomiske og erhvervsorienterede humanistiske forskningsområder, herunder brugerdreven innovation, insourcing, outsourcing, "social entrepreneurship" og den kreative sektor blev inddraget. Endelig har Danmark foreslået hele velfærdsforskningsområdet samt byplanlægning inkluderet i temaet.

9. "Rummet"

Danmark støtter, at udnyttelsen af rummet optræder som et selvstændigt tema og kan støtte planerne om, at hovedparten af aktiviteterne koncentrerer om udviklingen af GMES til fremme af europæisk rumindustri og til gavn for udvikling af satellitovervågning og produktion af data til brug for overvågning inden for transport miljø, landbrug og sikkerhed.

10. "Sikkerhed"

Danmark har foreslået en tilføjelse om forskning vedr. borgernes opfattelse af menneskerettigheder og socio-kulturelle former for beskyttelse, hvilket nu indgår i kompromisteksten, som Danmark i øvrigt kan støtte.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

11. **Generelle forventninger til andre landes holdninger**

Forslaget til særprogrammet "Samarbejde" har været behandlet på møder i Forskningsgruppen i januar og februar 2006.

Der er efterhånden nået en høj grad af enighed om formandskabets kompromistekst. Der er dog stadig en række udestående, herunder etiske spørgsmål og komitologi.

Sidst, men ikke mindst udestår den helt afgørende forhandling om budgetfordelingen. Forslag hertil foreligger endnu ikke. Endelig savnes Europa-Parlamentets udtalelser både om Rammeprogrammet og særprogrammerne.

12. **Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg**

Særprogrammet "Samarbejde" under syvende rammeprogram har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men grundnotat af 18. november 2005 er 2005 tilgået udvalget. Selve rammeprogrammet har været forelagt til orientering den 15. april forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. april 2005, den 3. juni forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 7. juni 2005, den 7. oktober forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 11. oktober samt endelig den 25. november **med henblik på forhandlingsoplæg** forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 28.-29. november 2005. Udvalget har modtaget grundnotat af 1. juni 2005 om forslaget til rammeprogrammet samt samlenotater af henholdsvis 5. april 2005, 24. maj 2005, 28. september 2005 og 15. november 2005.

Forslag til Rådets beslutning om særprogrammet "Ideer" til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013)

KOM(2005) 441 endelig - (2005/0186 (CNS))

= Statusrapport/udveksling af synspunkter

Revideret notat (tilføjelse under punkt 12 er fremhævet med fed skrift)

1. Resumé

Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forsknings-samarbejde inden for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til, at EU bliver bedre til at udnytte sin videnbase, opnå teknologisk lederskab og øge synligheden omkring europæisk forskning. Rammeprogrammet foreslås opbygget over en struktur bestående af fire overordnede komponenter: "Samarbejde", "Ideer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Aktiviteterne under særprogrammet "Ideer" skal støtte frontlinieforskning, der primært gennemføres af individuelle forskergrupper. Som led i rammeprogrammet oprettes et europæisk forskningsråd, som består af et videnskabeligt råd og specifikke gennemførelsesstrukturer. Der foreslås et samlet budget på 11.862 mio. EUR.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 6. april 2005 sit forslag til syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Der blev i dette forslag lagt op til en struktur i form af fire særprogrammer – "Samarbejde", "Ideer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter. Forslagene til disse særprogrammer blev oversendt til Rådet den 28. september 2005.

Et gennemgående træk ved særprogrammernes gennemførelse vil være, at mulighederne for aktioner på EU-plan til højnelse af forskningens kvalitet vil blive udnyttet fuldt ud, navnlig via EU-dækkende konkurrence om midlerne samt og uafhængige evalueringer af projektforslagene. Særprogrammernes gennemslagskraft vil blive forstærket ved sikring af komplementaritet med andre EU-politikker og –programmer, navnlig strukturfondene, uddannelsesprogrammerne og programmet for konkurrenceevne og innovation

Kommissionen har ved udarbejdelsen af forslagene taget hensyn til synspunkter fra en række aktører, navnlig Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd. End-

videre er der taget hensyn til resultaterne af femårsevalueringen af rammeprogrammet (dele af 5. og 6. rammeprogram).

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, afsnit XVIII, artikel 163-173, særlig artikel 166, stk. 3, angående rammeprogrammets iværksættelse ved hjælp af særprogrammer.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver i sit forslag til rammeprogrammer, at det fuldt ud respekterer nærhedsprincippet i overensstemmelse med artikel 5 i EF-traktaten.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

5. Formål og indhold

Kommissionen foreslår, at beslutningen om **særprogrammet "Ideer"** tager udgangspunkt i 8 artikler.

I art. 1 fastsættes varigheden af programmet for perioden 1. januar 2007 til 31. december 2013. Det fremhæves, at programmet omfatter en "forskerinitieret" indsats, der gennemføres i indbyrdes konkurrence på europæisk plan.

I art. 2 fastsættes det samlede budget til 11.862 EUR.

I art. 3 omtales gældende etiske principper for forskningens gennemførelse.

I art. 4 anføres, at Kommissionen nedsætter et europæisk forskningsråd, som består af et videnskabeligt råd, der arbejder i overensstemmelse med principperne om videnskabelig topkvalitet, uafhængighed, effektivitet og åbenhed. Kommissionen skal stå som garant for rådets uafhængighed og skal sikre, at de af rådet gennemførte opgaver er udført korrekt.

I art. 5 omtales sammensætningen af det videnskabelige råd. Rådets opgave er

- 1) at udarbejde arbejdsprogrammer for programmet,
- 2) udvikle metoder for peer-review og udvælge forslag til finansiering og
- 3) indstillinger om videnskabelig styrkelse af forskningens kvalitet og anvendelse.

Art. 6 omtaler Kommissionens opgaver ved gennemførelsen af særprogrammet. Kommissionen skal kontrollere, om arbejdsprogrammet er i overensstemmelse med fastsatte mål og prioriteringer. Arbejdsprogrammet skal omtale de kriterier, der anvendes ved udvælgelsen af projekter til finansiering.

Kommissionen kan kun undlade at følge indstillinger fra det videnskabelige råd, når disse ikke skønnes at være i overensstemmelse med særprogrammets bestemmelser.

Art. 7 og 8 henviser til de mere generelle bestemmelser for særprogrammets gennemførelse.

I bilag I omtales de videnskabelige mål og hovedlinierne for aktionernes gennemførelse.

Det fremhæves, at forskerinitieret ”frontlinieforskning” er en vigtig drivkraft for velstand og sociale fremskridt. Europa har ikke hidtil udnyttet denne mulighed i tilstrækkeligt omfang.

Formålet med særprogrammet er at øge dynamikken og kreativiteten i europæisk forskning. Europa skal være mere attraktiv for forskere både fra Europa og fra tredjelande. Der etableres en konkurrenceorienteret finansieringsordning, der kan finansiere individuelle forskerhold.

Som led i denne ordning oprettes et europæisk forskningsråd, der består af et videnskabeligt råd og en gennemførelsesstruktur. På grundlag af principperne om videnskabelig kvalitet, uafhængighed, effektivitet og ansvarlighed vil der kunne gives støtte til forskerinitieret frontlinieforskning inden for alle fagområder.

Programmet skal fremme frontlinieforskning i verdensklasse, idet frontlinieforskning afspejler et nyt syn på grundforskning. Dette dækker over grundforskningens betydning for videnskab og teknologi, der er af kritisk betydning for økonomi og velfærd.

Programmet kan støtte individuelle projekter på alle fagområder. Der vil blive lagt særlig vægt på nye og hurtigtvoksende fagområder.

Der lægges vægt på, at forskningen skal være forskerinitieret. Forslag bedømmes ved peer-review udelukkende på grundlag af kriteriet om videnskabelig topkvalitet. Forskningen udføres af individuelle forskerhold.

Det videnskabelige råd sammensættes af personligt udpegede personer. Medlemmerne udpeges af Kommissionen efter en uafhængig udpegningsprocedure.

Det videnskabelige råd har til opgave:

- at fastlægge den overordnede videnskabelige strategi for programmet,
- at udarbejde arbejdsprogram,
- at forvalte programmet,
- at føre tilsyn med kvaliteten af aktiviteterne under programmet,
- at være i kontakt med de videnskabelige kredse.

Kommissionen har til opgave:

- at etablere en gennemførelsesstruktur,
- at godkende arbejdsprogrammet,
- at sikre, at forslag til finansiering sker på grundlag af peer-review processen,
- at underrette programkomiteen om programmets gennemførelse,
- årligt at forelægge rapport til Råd og Parlament.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Gennemførelsen af programmet skal foregå under hensyn til grundlæggende etiske principper. Det sker på grundlag af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og relevante FN-konventioner mv.

I overensstemmelse med nærhedsprincippet er det en forudsætning for deltagelse i programmet, at national lovgivning skal overholdes ved deltagelse i EU-projekter.

Endelig henvises til, at der skal tages hensyn til indholdet af protokollen knyttet til EU-traktaten om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd. EU-direktivet om beskyttelse af dyr, der anvendes ved dyreforsøg, finder ligeledes anvendelse.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget påvirker ikke gældende dansk ret.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til særprogrammet "Idéer" bliver på 907,4 mio. EUR i 2007 stigende til 2.522,7 mio. EUR i 2013, således at det samlede budget for "Idéer" bliver på 11.861,5 mio. EUR, jf. tabel 1.

Tabel 1: Kommissionens forslag fordelt på år i mio. euro

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total 2007-13
Ideer	907,4	1.158,7	1.407,3	1.680,2	1.957,4	2.227,7	2.522,7	11.861,5
I alt	907,4	1.158,7	1.407,3	1.680,2	1.957,4	2.227,7	2.522,7	11.861,5

9. Høring

Forslaget blev den 28. september 2005 sendt i bred høring med henblik på behandling på mødet i EF-specialudvalget den 14. november 2005. Ved høringsfristens udløb den 1. november 2005 var der indkommet svar fra følgende:

Organisationer, forskningsråd, organisationer m.fl.

Aalborg Universitet (AAU) lægger vægt på, at den administrative del i forbindelse med håndteringen af ansøgninger og projekter følger de finansielle retningslinjer, som gælder for 7. rammeprogram i øvrigt, således at der ikke bliver flere forskellige retningslinjer at forholde sig til.

Aarhus Universitet udtrykker generel tilfredshed med budget og temaer og konstaterer med tilfredshed, at der lægges op til forenkling, klarhed og effektivitet i administrationen af særprogrammerne. DFC er desuden særdeles positivt indstillet over for planerne om at etablere et europæisk forskningsråd.

Akademikernes Centralorganisation (AC) kan støtte forslaget om etablering af et europæisk forskningsråd (ERC) og lægger vægt på, at rådet så snart som muligt får en selvstændig status med de nødvendige administrative ressourcer.

Dansk Industri (DI) støtter oprettelsen af et europæisk forskningsråd. Bevillinger bør tildeles ud fra kvaliteten af projektet, og ikke ud fra hensyn om at fremme bestemte politiske målsætninger. Det er afgørende, at ERC gives absolut uafhængighed af både europæiske og nationale myndigheder.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) finder, at der bør arbejdes målrettet for, at planen om enkle og ubureaukratiske ansøgningsprocedurer og udvælgelseskriterier fastholdes, således at målet med ERC om at støtte enestående og banebrydende forskning ikke kompromitteres. DTU opfordrer til, at man fra dansk side på alle niveauer søger for stor indflydelse på implementering af særprogrammet som muligt, lige som der bør arbejdes på, at den økonomiske ramme for Ideer ikke beskæres.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd (DFF) fremhæver, at det er helt afgørende for initiativets succes, at Det Europæiske Forskningsråd etableres som et selvstændigt og uafhængigt organ (med et selvstændigt sekretariat) og at det videnskabelige råd har reel beslutningskompetence. DFF finder forslaget uklart og tvetydigt på disse punkter og opfordrer til, at særprogrammet formuleres med en større detaljeringsgrad og på en sådan måde, at der ikke hersker tvivl om nævnte selvstændighed, uafhængighed og beslutningskompetence.

Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (FKK) finder at etableringen Det Europæiske Forskningsråd er særdeles positivt og fremhæver, at det er afgørende at sikre dets selvstændighed og uafhængighed. FKK efterlyser i den forbindelse en klar og tydelig beskrivelse af struktur, mål, kompetencer, finansielle og menneskelige ressourcer samt relationen til Kommissionen.

Forskningsrådet for Natur og Univers (FNU) hilser etableringen af Det Europæiske Forskningsråd (ERC) velkommen og peger på vigtigheden af dets uafhængighed af det politiske system. FNU efterlyser en tydeligere definition af forholdet mellem ERC, det videnskabelige råd og Kommissionen.

Forskningsrådet for Samfund og Erhverv (FSE) finder det positivt, at Det Europæiske Forskningsråd (ERC) udgør så væsentlig en del af de samlede forslag. Imidlertid finder FSE beskrivelsen af ERC utilstrækkelig og opfordrer til, at særprogrammet formuleres med en større detaljeringsgrad og på en sådan måde, at der ikke hersker tvivl om dets selvstændighed og uafhængighed.

Forskningsrådet for Sundhed og Sygdom (FSS) ser positivt på programmet, men efterlyser en klarere beskrivelse af struktur og mål. Med henvisning til positive amerikanske erfaringer (National Institute of Health) foreslår FSS, at der lægges vægt på at inddrage yngre aktive forskere som medlemmer af det videnskabelige råd og som reviewers. Dette kombineret med hurtig rotation indebærer, at rollen som potentiel ansøger henholdsvis beslutningstager skifter, og at der sikres dynamik. FSS foreslår desuden, at en del af det foreslåede budget for "Samarbejde" overføres til "Ideer".

Forskningsrådet for Teknologi og Produktion (FTP) ser etableringen af Det Europæiske Forskningsråd (ERC) som et væsentligt skridt i den rigtige retning og peger på, at det er afgørende at sikre uafhængighed og reel beslutningskompetence. FTP efterlyser ligeledes en mere klar beskrivelse af indretningen, herunder udførlig beskrivelse af hvordan ERC's medlemmer udpeges.

Københavns Universitet (KU) finder, at hvis det fremsatte tentative budget for FP7 reduceres vil KU tilskynde til, at en reducere for ERC's aktiviteter så vidt muligt undgås, da det er vigtigt at ERC som et nyt initiativ får en god, solid start.

Landbruksrådet understreger vigtigheden af, at et europæisk forskningsråd fastholdes som "bottom-up initieret" forskning. Det er helt centralt, at det europæiske forskningsråd udelukkende støtter forskning af højeste europæiske kvalitet (excellence). Der bør sikres en koordinering med de nationale forskningsrådgivende systemer, så man undgår parallelforskning i Europa.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark støtter i hovedtrækkene forslaget til særprogram om et europæisk forskningsråd (ERC), som er den konkrete udmøntning af det kompromis, der i Rådet var tilslutning til på mødet den 28. november 2005. Danmark vil fortsat arbejde for, at det videnskabelige råd allerede fra begyndelsen opnår størst mulig selvstændighed til at træffe afgørelser, herunder i spørgsmålet om ansættelse af personale i det planlagte sekretariat.

Danmark lægger vægt på, at den årlige rapportering til Rådet og Parlamentet sker på grundlag af oplæg fra det videnskabelige udvalg, idet det forventes, at supplerende bemærkninger fra Kommissionen vedlægges som særskilte synspunkter.

Danmark kan støtte, at udpegningen af medlemmer til det videnskabelige råd gennemføres som en af Kommissionen uafhængig proces, der er transparent.

Danmark lægger stor vægt på, at det videnskabelige råd har ansvaret for udarbejdelsen af det årlige arbejdsprogram

Danmark har accepteret, at der nedsættes en programkomité for programmet, som primært er af rådgivende karakter, idet komiteen kun har management-opgaver, såfremt der opstår uenighed mellem det videnskabelige råd og Kommissionen i substantielle spørgsmål.

Danmark lægger stor vægt på bestemmelsen i artikel 9 om gennemførelsen af en uafhængig monitoring, idet monitoring og evaluering kan føre til, at der skabes grundlag for, at Kommissionen kan fremsætte forslag til, at ERC etableres som en selvstændig enhed.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget til særprogram har været behandlet på en række møder i Forskningsgruppen i januar og i februar 2006.

Det kan konstateres, at der i store træk er tilslutning til det foreliggende udkast til kompromis. Portugal, Frankrig, Sverige, Ungarn og Danmark har i forhandlinger arbejdet for at sikre størst mulig uafhængighed for det videnskabelige råd. Selv om der ser ud til at være tilslutning til den foreliggende tekst, kan detailspørgsmål om uafhængigheden fortsat kan komme op til drøftelse i Rådet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Særprogrammet "Ideer" har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men grundnotat af 18. november 2005 er tilgået udvalget. Selve rammeprogrammet har været forelagt til orientering den 15. april forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. april 2005, den 3. juni forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 7. juni 2005, den 7. oktober forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 11. oktober samt endelig den 25. november **med henblik på forhandlingsoplæg** forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 28.-29. november 2005. Udvalget har modtaget grundnotat af 1. juni 2005 om forslaget til rammeprogrammet samt samlenotater af henholdsvis 5. april 2005, 24. maj 2005, 28. september 2005 og 15. november 2005.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Forslag til Rådets beslutning om særprogrammet for "Det Fælles Forskningscenter" om gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013)

KOM(2005) 439 endelig – 2005/0184 (CNS)

= Statusrapport/udveksling af synspunkter

Revideret notat (tilføjelse under punkt 12 er fremhævet med fed skrift)

1. Resumé

Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forsknings-samarbejde inden for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til, at EU bliver bedre til at udnytte sin videnbase, opnå teknologisk lederskab og øge synligheden omkring europæisk forskning. Rammeprogrammet foreslås opbygget over en struktur bestående af fire overordnede komponenter: "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter(FFC).

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

FFC kan betragtes som Kommissionens sektorforskningsinstitution med afdelinger i følgende lande: Italien, Tyskland, Belgien, Holland og Spanien. FFC yder videnskabelig og teknisk støtte til udviklingen af EU-politikken og vil udbygge sine aktiviteter på områder med direkte sammenhæng med vækst, bæredygtig udvikling og sikkerhed. Der foreslås et samlet budget på 1.817 mio. EUR.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 6. april 2005 sit forslag til syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Der blev i dette forslag lagt op til en struktur i form af fire særprogrammer – "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter. Forslagene til disse særprogrammer blev oversendt til Rådet den 28. september 2005.

Et gennemgående træk ved særprogrammernes gennemførelse vil være, at mulighederne for aktioner på EU-plan til højnelse af forskningens kvalitet vil blive udnyttet fuldt ud, navnlig via EU-dækkende konkurrence om midlerne samt og uafhængige evalueringer af projektforslagene. Særprogrammernes gennemslagskraft vil blive forstærket ved sikring af komplementaritet med andre EU-politikker og –programmer, navnlig strukturfondene, uddannelsesprogrammerne og programmet for konkurrenceevne og innovation

Kommissionen har ved udarbejdelsen af forslagene taget hensyn til synspunkter fra en række aktører, navnlig Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd. End-

videre er der taget hensyn til resultaterne af femårsevalueringen af rammeprogrammet (dele af 5. og 6. rammeprogram).

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, afsnit XVIII, artikel 163-173, særlig artikel 166, stk. 3, angående rammeprogrammets iværksættelse ved hjælp af særprogrammer.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver i sit forslag til rammeprogrammer, at det fuldt ud respekterer nærhedsprincippet i overensstemmelse med artikel 5 i EF-traktaten.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

5. Formål og indhold

Af forslagens artikler fremgår, at der er tale om et syvårigt program, der løber fra 2007 til 2013. Aktionerne på det ikke nukleare område har til formål at levere kundedrevet videnskabelig og teknisk støtte til udviklingen af fællesskabets politikker.

Der foreslås et samlet budget på i alt 1.817 mio. EUR.

Det slås fast, at forskningen skal gennemføres under hensyn til grundlæggende etiske principper.

Aktionerne gennemføres med udgangspunkt i et af Kommissionen udarbejdet flerårigt arbejdsprogram. Der gennemføres en uafhængig evaluering af forskningsaktiviteterne.

FFC vil udbygge sin kundedrevne orientering og sit netværkssamarbejdet med forskersamfundet med sigte på:

- At reagere fleksibelt på nye behov og krav fra EU's beslutningstagere,
- At koncentrere sig om emner, som indeholder en forskningskomponent og en fremherskende fællesskabsdimension,
- At udvikle partnerskaber med forskningsinstitutioner, universiteter erhvervsliv og tilsynsorganer,
- At forbedre sine færdigheder og udbygge sine anlæg.

FFC vil i forbindelse med sin støtte til tematiske politikker på anmodning træffe særlige foranstaltninger til, at relevante forskningsresultater udnyttes bedre.

Der gennemføres aktiviteter inden for følgende områder:

Konkurrenceevne og innovation

Aktionerne omfatter følgende temaer:

- Fremme af sikkerheden ved anvendelse af kemikalier

- Alternative testmetoder
- Fødevarerikkerhed
- Renere energikilder
- Borgernes sikkerhed
- Miljø og sundhed

Energi og transport

Aktionerne omfatter følgende temaer:

- Tilvejebringelse af referencesystem for bæredygtig energi og oversigt på lideligheden af energiforsyningerne
- Bekæmpelse af luftforurening, vurdering af forbedrede brændstoffer samt sundhedsmæssige konsekvenser

Informationssamfundet

Aktionerne omfatter

- Støtte til udvikling af teknologier med særlig vægt på vækst, solidaritet, integration og bæredygtighed
- Støtte til udvikling inden for e-handel, e-sundhed etc.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bioteknologi

Aktionerne omfatter:

- Udvikling af kvalitetsværktøjer til genetisk testning
- Udvikling af genombaseret lægemiddeludvikling
- Vurdering af virkningerne af nanoteknologi for sundhed og miljø
- Detektion, identifikation og kvantificering af gmo'er

Udvikling af landdistrikter, landbrug og fiskeri

Aktionerne omfatter:

- Produktionsaspekter
- Miljøaspekter
- Producent/forbruger aspekter

Naturressourcer

Aktionerne omfatter:

- Vandforvaltning
- Livscyklusvurdering
- Skovbrug
- Støtte til EU's miljøinformationssystem

Miljø og sundhed

Aktionerne omfatter:

- Udvikling og validering af metoder af transportveje og eksponeringer vedr. luftkvalitet, drikkevand og fødevarer samt kemikalier
- Vurderinger af sundhedsvirkninger
- Udvikling af integreret miljø og sundhedssystem

Klimaændringer

Aktionerne omfatter:

- Vurderinger af mulighederne for at reducere drivhusgasemissioner inden for fælles rammer

- Bidrage til overvågning af ændringer i atmosfæren

Sikkerhed og frihed

Aktionerne omfatter:

- Indre sikkerhed – overvågning udvikling af systemer
- Katastrofer og beredskab – varsling, risici og overvågning
- Fødevarer og foder – opbygning af kapacitet til håndtering af fødevarer- og foderkriser

Global sikkerhed

Aktionerne omfatter:

- Støtte til EU's bistand i forbindelse med krisestyring, udviklingsamarbejde og handel

Etiske aspekter

Gennemførelsen af programmet skal foregå under hensyn til grundlæggende etiske principper. Det sker på grundlag i Den europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og relevante FN-konventioner mv.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

I overensstemmelse med nærhedsprincippet er det en forudsætning for deltagelse i programmet, at national lovgivning skal overholdes ved deltagelse i EU-projekter.

Endelig henvises til, at der skal tages hensyn til indholdet af protokollen knyttet til EU-traktaten om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd. EU-direktivet om beskyttelse af dyr, der anvendes ved dyreforsøg, finder ligeledes anvendelse.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget påvirker ikke gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til særprogrammet "Det Fælles Forskningscenter" bliver på 236,9 mio. EUR i 2007 stigende til 284,9 mio. EUR i 2013, således at det samlede budget for "Det Fælles Forskningscenter" bliver på 1.817,3 mio. EUR, jf. tabel 1.

Tabel 1: Kommissionens forslag fordelt på år i mio. euro

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total 2007-13
Bæredygtig vækst								
Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af naturressourcer								
Intern sikkerhed								
Eksternt ansvar og global sikkerhed								
I alt	236,9	244,0	251,3	258,9	266,6	274,6	284,9	1.817,3

Anm: Der er i forslaget til særprogrammet ikke nærmere specificeret hvorledes budgettet fordeles på de 4 indsatsområder

9. Høring

Forslaget blev den 28. september 2005 sendt i bred høring med henblik på behandling på mødet i EF-specialudvalget den 14. november 2005. Ved høringsfristens udløb den 1. november 2005 var der indkommet svar fra følgende:

Organisationer, forskningsråd, organisationer m.fl.

Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU) henviser til de planlagte aktiviteter om akvakultur på FFC og henstiller, at det præciseres, hvilke aspekter af akvakultur der planlægges fokuseret på.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark er positivt indstillet over for forslaget til særprogram, idet den overordnede danske holdning fortsat er, at FFC bør fungere som Kommissionens sektorforskningsinstitution og levere forskningsbaseret rådgivning til udviklingen af Fællesskabets politikker. Der lægges vægt på, at FFC fungerer som en velfungerende forskningsinstitution, der på alle faglige områder indgår i netværk med relevante nationale forskningsinstitutioner.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Der lægges i øvrigt vægt på, at FFC's kompetenceopbygning koncentrerer sig om emner, hvor Kommissionen har eller forudses at få særligt behov for at kunne trække på egen ekspertise.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været behandlet på møder i Forskningsgruppen i januar og februar 2006. Der er en høj grad af tilslutning til formandskabets kompromistekst, som Danmark er positivt indstillet overfor.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Særprogrammet "Det Fælles Forskningscenter" under syvende rammeprogram har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men grundnotat af 18. november 2005 er tilgået udvalget. Selve rammeprogrammet har været forelagt til orientering den 15. april forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. april 2005, den 3. juni forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 7. juni 2005, den 7. oktober forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 11. oktober samt endelig den 25. november **med henblik på forhandlingsoplæg** forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 28.-29. november. Udvalget har modtaget grundnotat af 1. juni 2005 om forslaget til rammeprogrammet samt samlenotater af henholdsvis 5. april 2005, 24. maj 2005, 28. september 2005 og den 15. november 2005.

Forslag til Rådets beslutning om særprogrammet for Det Fælles Forskningscenters gennemførelse af direkte aktioner under Det Europæiske Atomenergifællesskabs (Euratoms) syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011)

KOM(2005) 444 endelig – 2005/0189 (CNS)

= Statusrapport/udveksling af synspunkter

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forsknings-samarbejde inden for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til, at EU bliver bedre til at udnytte sin videnbase, opnå teknologisk lederskab og øge synligheden omkring europæisk forskning. Det nukleare rammeprogram foreslås opbygget med en struktur, der dels omfatter de europæiske programaktiviteter dels de direkte aktioner, der gennemføres ved Det Fælles Forskningscenter.

De direkte aktioner ved Det Fælles Forskningscenter, der fungerer som sektor-forskningsinstitution for Kommissionen, omfatter håndtering af nukleart affald og miljøpåvirkninger, nuklear sikkerhed og sikring mod misbrug.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 6. april 2005 sit forslag til syvende ramme-program for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Aktiviteterne sigter på at øge ekspertisen på forskningsområdet på en måde, som ikke kan opnås på nationalt niveau og skal konsolidere Det Europæiske Forskningsrum inden for dette område. Aktiviteterne skal desuden støtte forskningsinfrastruktur inden for nuklear videnskab og teknologi.

Kommissionen har ved udarbejdelsen af forslaget taget hensyn til synspunkter fra de andre EU-institutioner og fra medlemsstaterne og mange andre berørte parter, herunder forskersamfundet og erhvervslivet. Endvidere bygger forslagene på en tilbundsående konsekvensanalyse og på resultaterne af femårsevalueringen af rammeprogrammet (dele af 5. og 6. rammeprogram).

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget omfatter samme periode som Euratom-rammeprogrammet (dvs. 2007-2011), som er baseret på artikel 7 i Euratom-traktaten. Vedtagelse i Rådet sker ved enstemmighed efter udtalelse fra Europa-Parlamentet. I overensstemmelse med denne artikels stk. 2 udarbejdes forskningsprogrammer for en periode på højst fem år. Forslagene til Euratom-særprogrammerne har derfor ikke samme varighed som EF-særprogrammerne. Kommissionen foreslår, at disse særpro-

grammer efter gældende lovgivningsprocedure forlænges for perioden 2012-2013, medmindre der opstår uforudsete omstændigheder.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver i sit forslag til rammeprogrammer, at det fuldt ud respekterer nærhedsprincippet i overensstemmelse med artikel 5 i EF-traktaten.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Kommissionen foreslår, at beslutningen om Det Fælles Forskningscenter tager udgangspunkt i 8 artikler.

I artikel 1 fastsættes særprogrammets varighed til perioden 1. januar 2007 til 31. december 2011.

I artikel 2 angives de aktiviteter, som gennemføres inden for temaerne (a) håndtering af nukleart affald, virkningen på miljøet og grundviden, (b) nuklear sikkerhed og (c) nuklear sikkerhedskontrol.

Artikel 3 angiver bevillingsbehovet til at være 539 mio.EUR.

Ifølge *artikel 4* gennemføres alle forskningsaktiviteter under overholdelse af grundlæggende etiske principper. Der angives forskningsområder og -aktiviteter, hvortil der ikke kan opnås støtte under programmet.

Ifølge artikel 5 gennemføres særprogrammet ved hjælp af de finansieringsordninger, der er fastsat i Euratom-rammeprogrammet samt reglerne for deltagelse og formidling finder anvendelse – i den udstrækning de vedrører direkte aktioner.

Ifølge artikel 6 udarbejder Kommissionen et flerårigt arbejdsprogram med en mere detaljeret redegørelse for målene og de videnskabelige og teknologiske prioriteringer.

Ifølge artikel 7 sørger Kommissionen for, at der gennemføres en uafhængig evaluering af aktiviteterne på de områder, særprogrammet omfatter. Der foreslås følgende aktiviteter:

- **Håndtering af radioaktivt affald, virkningen på miljøet og grundviden**, herunder Karakterisering og behandling af brugt brændsel og højaktivt affald, Separation og transmutation og konditionering, Actinidgrundforskning, Kerne-tekniske data, Medicinske anvendelser, som er fremgået af nuklearforskning, Måling af radioaktivitet i miljøet, Videnforvaltning og uddannelse.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

- **Nuklear sikkerhed**, herunder Nukleare reaktorer sikkerhed, Nuklear brændselssikkerhed i energiproduktionsreaktorer i EU, Sikker drift af avancerede nukleare energisystemer.

FFC vil bidrage til og koordinere EU's deltagelse i det såkaldte "Generation IV International Forum (GIF) R&D initiative". GIF er et internationalt samarbejde om udvikling af nye reaktortyper til ibrugtagning om 20-30 år. GIF blev oprettet i 2000 med 10 medlemslande: Argentina, Brasilien, Canada, Frankrig, Japan, Schweiz, Sydafrika, Sydkorea, UK og USA. I 2003 blev Euratom tilknyttet GIF.

- **Sikring mod misbrug**, herunder Nuklear sikkerhedskontrol, Tillægsprotokollen (som har til formål at sikre, at der ikke foregår uanmeldte nukleare aktiviteter), Informationsindsamling fra åbne kilder vedrørende ikke-spredning, Bekæmpelse af ulovlig handel med nukleare materialer, herunder nuklearforensiske analyser.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Etiske aspekter

Gennemførelsen af programmet skal foregå under hensyn til grundlæggende etiske principper. Det sker på grundlag af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og relevante FN-konventioner mv.

Det er en forudsætning for deltagelse i programmet, at national lovgivning skal overholdes ved deltagelse i EU-projekter.

Endelig henvises til, at der skal tages hensyn til indholdet af protokollen knyttet til EU-traktaten om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd. EU-direktivet om beskyttelse af dyr, der anvendes ved dyreforsøg, finder ligeledes anvendelse.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget påvirker ikke gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til særprogrammet "Euratom-Fælles Forskningscenter" bliver på 101,5 mio. EUR i 2007 stigende til 114,3mio. EUR i 2011, således at det samlede budget for "Euratom-Fælles Forskningscenter" bliver på 539,1mio. EUR, jf. tabel.

Tabel: Kommissionens forslag til "Euratom-Fælles Forskningscenter" fordelt på år i mio. euro

	2007	2008	2009	2010	2011	Total 2007-2011
I alt	101,5	104,6	107,8	110,9	114,3	539,1

9. Høring

Forslaget blev sendt i bred høring med henblik på behandling på mødet i EFspecialudvalget den 14. november 2005. Ved høringsfristens udløb var der ikke indkommet høringssvar til dette særprogram.

Desuden er forslaget blevet behandlet i Rådgivningsgruppen vedr. fission, hvori Forskningscenter Risø, Beredskabsstyrelsen og Institut for Strålehygiejne er repræsenteret. Gruppen finder, at budgettet for Det Fælles Forskningscenter bør reduceres, ikke mindst med hensyn til aktiviteterne vedrørende nye reaktortyper.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark kan acceptere, at der af formelle grunde gennemføres et femårigt program med en planlagt forlængelse på to år, så beslutning om rammeprogrammerne træffes samtidigt.

På området kernefission og strålingsbeskyttelse lægger man fra dansk side særlig vægt på områderne håndtering af radioaktivt affald og strålingsbeskyttelse, hvorimod man fra dansk side vil arbejde for at reducere omfanget af aktiviteter, der har til formål at videreudvikle fissionsteknologi. Endvidere vil Danmark være meget restriktiv med hensyn til omfanget af midler til kernefission generelt.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været behandlet på møder i Forskningsgruppen i januar og februar 2006. Der er en høj grad af tilslutning til formandskabets kompromistekst, som Danmark er positivt indstillet overfor.

12. Tidligere forelæggelse for Folketinget Europaudvalg

Særprogrammet "Det Fælles Forskningscenter" under Euratom har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Selve rammeprogrammet har været forelagt til orientering den 15. april forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. april 2005, den 3. juni forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 7. juni 2005, den 7. oktober forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 11. oktober, samt endelig den 25. november 2005 med henblik på forhandlingsoplæg forud for Rådsmødet den 28.-29. november 2005. Udvalget har modtaget grundnotat af 1. juni 2005 om forslaget til rammeprogrammet samt samlenotater af henholdsvis 5. april 2005, 24. maj 2005, 28. september 2005 samt 15. november 2005.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Forslag til Rådets beslutning om særprogrammet til gennemførelse af Det Europæiske Atomenergifællesskabs (Euratoms) syvende ramme-program for forskning og uddannelse (2007-2011)

KOM(2005) 445 endelig - 2005/0190 (CNS)

= Statusrapport/udveksling af synspunkter

Revideret notat (tilføjelse under punkt 12 er fremhævet med fed skrift)

1. Resumé

Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forsknings-samarbejde inden for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til, at EU bliver bedre til at udnytte sin videnbase, opnå teknologisk lederskab og øge synligheden omkring europæisk forskning. Det nukleare rammeprogram foreslås opbygget med en struktur, der dels omfatter de europæiske programaktiviteter dels de direkte aktioner, der gennemføres ved Det Fælles Forskningscenter.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Programaktiviteterne omfatter forskning inden for fusion, der dels gennemføres som støtte til koordinerede nationale programmer dels som støtte til forberedelsen af samarbejdet om ITER, det internationale samarbejde om udvikling af fusions-teknologi. De øvrige aktiviteter vedrører forskning i fission, og omfatter forvaltning af affald, sikkerhed ved reaktorer samt strålingsbeskyttelse. Der foreslås et samlet budget på 2.553 EUR.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 6. april 2005 sit forslag til syvende ramme-program for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Aktiviteterne sigter på at øge ekspertisen på forskningsområdet på en måde, som ikke kan opnås på nationalt niveau og skal konsolidere Det Europæiske Forskningsrum inden for dette område. Aktiviteterne skal desuden støtte forskningsinfrastruktur inden for nuklear videnskab og teknologi.

Kommissionen har ved udarbejdelsen af forslaget taget hensyn til synspunkter fra de andre EU-institutioner og fra medlemsstaterne og mange andre berørte parter, herunder forskersamfundet og erhvervslivet. Endvidere bygger forslagene på en tilbundsående konsekvensanalyse og på resultaterne af femårsevalueringen af rammeprogrammet (dele af 5. og 6. rammeprogram).

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget omfatter perioden 2007-2011 og er baseret på artikel 7 i Euratom-traktaten. I overensstemmelse med denne artikels stk. 2 udarbejdes forskningsprogrammer for en periode på højst fem år. Forslagene til Euratom-særprogrammerne har derfor ikke samme varighed som EF-særprogrammerne. Kommissionen foreslår, at disse særprogrammer efter gældende lovgivningspro-

cedure forlænges for perioden 2012-2013, medmindre der opstår uforudsete omstændigheder.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver i sit forslag til rammeprogrammer, at det fuldt ud respekterer nærhedsprincippet i overensstemmelse med artikel 5 i EF-traktaten.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Kommissionen foreslår, at beslutningen om de nukleare aktiviteter tager udgangspunkt i 8 artikler.

I artikel 1 fastsættes særprogrammets varighed til perioden 1. januar 2007 til 31. december 2011.

I artikel 2 angives de aktiviteter, som gennemføres inden for temaerne (a) forskning i fusionsenergi og (b) forskning i nuklear fission og strålingsbeskyttelse.

Artikel 3 angiver bevillingsbehovet til at være i alt 2.553 EUR, hvoraf 15% afsættes til Kommissionens administrative udgifter. Budgettet fordeles med 2.159 mio. EUR til forskning i fusionsenergi og 394 mio. EUR til nuklear fission og strålingsbeskyttelse.

Ifølge *artikel 4* gennemføres alle forskningsaktiviteter under overholdelse af grundlæggende etiske principper. Der angives forskningsområder og -aktiviteter, hvortil der ikke kan opnås støtte under programmet.

Ifølge *artikel 5* gennemføres særprogrammet ved hjælp af de finansieringsordninger, der er fastsat i Euratom-rammeprogrammet samt reglerne for deltagelse og formidling finder anvendelse på dette særprogram.

Ifølge *artikel 6* udarbejder Kommissionen et flerårigt arbejdsprogram med en mere detaljeret redegørelse for målene og de videnskabelige og teknologiske prioriteringer.

Artikel 7 anfører, at Kommissionen ved gennemførelsen af særprogrammet bistås af et rådgivende udvalg.

Der foreslås følgende aktiviteter:

Fusionsenergi

Udgangspunkt og mål

Den europæiske forskning i kontrolleret termonuklear fusion foregår under

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Euratom-traktaten og er organiseret under EU's rammeprogrammer for forskning og udvikling.

En væsentlig del af forskningen har hidtil været udført på det fælles forsøgsanlæg JET (Joint European Torus) i England. Det er besluttet at gå videre med næste fase, primært gennem deltagelse i det internationale samarbejde om bygning af et nyt forsøgsanlæg – ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor) – sammen med Rusland, Kina, Japan, Sydkorea og USA (de fem andre ITER-parter).

Med henblik på fremme af udnyttelse af fusionsenergi mest muligt arbejder man nu med en bredere tilgang til fusionsforskningen ("bredere strategi"). Heri indgår bl.a. forsøg med "satellit" maskiner og materialeforsøg.

Den øvrige europæiske fusionsforskning – det ledsagende forskningsprogram – finder sted i medlemslandene på nationale laboratorier, som gennem associeringsaftaler med EU er tilknyttet det fælles program og modtager EU-støtte til projekter under rammeprogrammerne. Denne konstruktion sikrer, at fusionsforskningen er koordineret i Europa og at den forfølger de mål, der er udstukket i rammeprogrammerne. RISØ har en sådan associeringsaftale med EU.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Parterne i det internationale ITER samarbejde er nået til enighed om, at forsøgsanlægget skal opføres i Cadarache i Frankrig. Det betyder, at EU som vært for projektet får en ledende rolle i projektet og påtager sig et særligt ansvar for dets gennemførelse.

Opførelsen af ITER og projekterne under den bredere tilgang samt driften af disse anlæg betyder, at det internationale samarbejde om fusionsforskning vil få et meget betydeligt omfang. Det forventes, at Europa vil komme til at nyde godt denne udvikling, dels i form af høj effektivitet og muligheder for omkostningsdeling, dels ved betydelige muligheder for leverancer til disse projekter.

Til varetagelse af de europæiske forpligtelser i samarbejdet oprettes et Domestic Agency for ITER som et fællesforetagende (Joint Undertaking) under Euratom-traktaten. Dette organ skal på en effektiv og sammenhængende måde yde det europæiske bidrag til ITER og til projekterne under den bredere tilgang og bidrage med forsknings- og udviklingsaktiviteter til støtte for disse projekter.

Kommissionen forventer, at europæisk industri, og herunder også de små og mellemstore virksomheder, vil komme til at spille en central rolle ved opførelsen af ITER og derved opnå kompetencer, der gør det muligt for dem at deltage i udviklingen af teknologier til kommende demonstrationsanlæg og kommercielle kraftværker. De kompetencer, som industrien erhverver ved bygning af systemer og komponenter, som kan opfylde de strenge tekniske krav, der stilles, forventes endvidere at kunne styrke dens almindelige konkurrenceevne.

Virkeliggørelsen af ITER

Det bliver EU, der som vært, får et særligt ansvar for forberedelse af anlægsområdet og oprettelse af ITER-organisationen.

EU skal desuden bidrage til opførelse af udstyr og anlæg, som ligger inden for ITER-området og som anlæggets drift kræver.

F&U-aktiviteterne til støtte for opførelsen af ITER skal primært gennemføres i de associerede laboratorier i medlemslandene og sekundært i europæiske virksomheder, herunder afprøvning af komponenter.

F&U til forberedelse af ITER's drift

Parallelt med opførelsen af ITER skal der i europæisk regi gennemføres et forskningsprogram med det mål at bekræfte og underbygge det valgte design og forbedre hurtig idriftsættelse. Dette program skal gennemføres ved koordineret teoretisk arbejde og forsøg i associeringerne og på JET. Det skal sikre, at Europa kan gøre sig gældende i ITER projektet, og bane vejen for, at Europa kan få en vigtig rolle ved driften af ITER. I den forbindelse skal det undersøges, om nogle af de eksisterende forsøgsanlæg eventuelt skal nedlægges og om der er brug for nye forsøgsanlæg sideløbende med driften af ITER.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Teknologiaktiviteter til forberedelse af DEMO

Endvidere skal der udvikles teknologier og materialer, der er centrale for forberedelsen af et demonstrationsanlæg som næste skridt, med henblik på afprøvning ved forsøg i ITER.

Mere langsigtede F&U-aktiviteter

Inden for rammeprogrammet skal der derudover arbejdes med opbygning af kompetencer på områder, der er relevante for fremtidige fusionskraftværker, med henblik på at øge chancerne for, at produktion af energi ved fusion bliver teknisk gennemførlig og økonomisk levedygtig.

Menneskelige ressourcer, undervisning og uddannelse

Endelig er der behov for at sikre de fornødne menneskelige ressourcer ved støtte til uddannelse og udveksling af forskere og teknikere samt udveksling af viden.

Infrastruktur

Opførelsen af ITER i Europa bliver et led i de nye forskningsinfrastrukturer, der har et stærkt europæisk islæt.

Kernefission og strålingsbeskyttelse

Forslaget for dette område omfatter i det væsentlige samme emner som indgår i 6. rammeprogram, nemlig:

- Forvaltning af radioaktivt affald
 - 1) Forskning og udvikling relateret til dyb geologisk deponering af brugt reaktorbrændsel og langlivet radioaktivt affald, og 2) forskning i separation og transmutation, som omhandler omdannelse af langlivet affald til kortlivet affald med henblik på at reducere mængden af og risikoen ved det affald, der skal deponeres.
- Reaktorsystemer

Forskning og udvikling med henblik på at underbygge den fortsatte sikre drift af eksisterende reaktorsystemer og faciliteter knyttet til brændselskredsløbet

og at kunne vurdere potentiale og sikkerhedsaspekter ved fremtidige reaktor-systemer.

- Strålingsbeskyttelse
Forskning med henblik på at kunne vurdere risikoen ved lave strålingsdoser, medicinske anvendelser af stråling og beredskabsmæssige aspekter, herunder spørgsmål relateret til truslen fra nuklear og radiologisk terrorisme.
- Infrastrukturer
Emnet omfatter støtte til tilgængeligheden af forskningsinfrastruktur som forsøgsreaktorer, undergrundslaboratorier til affaldsstudier og radiobiologiske faciliteter.
- Menneskelige ressourcer og uddannelse
Emnet omfatter støtte til opretholdelse og udvikling af videnskabelig kompetence og menneskelige ressourcer for at sikre en tilstrækkelig og kvalificeret bemanning i den nukleare sektor også på længere sigt.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslagene påvirker ikke gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til særprogrammet "Euratom" bliver på 356,9 mio. EUR i 2007 stigende til 597,5 mio. EUR i 2011, således at det samlede budget for "Euratom" bliver på 2.552,5 mio. EUR, jf. tabel.

Tabel: Kommissionens forslag til "Euratom" fordelt på år i mio. euro

	2007	2008	2009	2010	2011	Total 2007-2011
I alt	356,9	444,6	567,9	585,6	597,5	2.552,5

9. Høring

Forslaget blev den 28. september 2005 sendt i bred høring med henblik på behandling på mødet i EF-specialudvalget den 14. november 2005. Ved høringsfristens udløb den 1. november var der ikke indkommet høringssvar til dette særprogram.

Forslaget er desuden blevet behandlet i Rådgivningsgruppen vedr. fusion og Rådgivningsgruppen vedr. fission, hvori Forskningscenter Risø, Beredskabsstyrelsen og Institut for Strålehygiejne er repræsenteret.

Rådgivningsgruppen vedr. Fusion støtter Kommissionens forslag.

Rådgivningsgruppen vedr. Fission ser gerne, at området strålingsbeskyttelse får en større vægt på bekostning af især området ”reaktorsystemer”. Gruppen lægger også vægt på området ”forvaltning af radioaktivt affald”. Endvidere finder gruppen, at budgettet for Det Fælles Forskningscenter bør reduceres, ikke mindst med hensyn til aktiviteterne vedrørende nye reaktortyper.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark kan acceptere, at der af formelle grunde gennemføres et femårigt program med en planlagt forlængelse på to år. (Artikel 1)

Danmark vil arbejde for, at budgettet til fission begrænses mest muligt (Artikel 3).

De samlede aktiviteter inden for fusion skal tilrettelægges med udgangspunkt i de nye internationale forpligtelser i forhold til ITER. Der vil derfor være behov for en revurdering af støtten til de nationale støtteprogrammer og andre aktiviteter på fusionsområdet, så det sikres, at de samlede investeringer i fusion udnyttes optimalt i forhold den samlede målsætning for ITER.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

På området kernefission og strålingsbeskyttelse lægger man fra dansk side særlig vægt på områderne håndtering af radioaktivt affald og strålingsbeskyttelse, hvorimod man fra dansk side vil arbejde for at reducere omfanget af aktiviteter, der har til formål at videreudvikle fissionsteknologi, jf. målsætning. Endvidere vil Danmark være meget restriktiv med hensyn til omfanget af midler til kernefission generelt.

Fra dansk side støtter vi bestræbelserne på, at der i beslutningen afsættes et specifikt beløb til strålingsbeskyttelse på 26% af budgettet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget til særprogram har været behandlet på møder i Den Fælles Gruppe (forskning/atomspørgsmål) i januar og februar 2006.

Der er opnået en høj grad af enighed om en kompromistekst, idet dog spørgsmålet om en selvstændig budgetlinie for strålingsbeskyttelse fortsat drøftes. Forslaget støttes foreløbig af Tyskland, Irland og Danmark.

12. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Særprogrammet Euratom har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men et grundnotat af 18. november 2005 er tilgået udvalget. Selve rammeprogrammet har været forelagt til orientering den 15. april forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. april 2005, den 3. juni forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 7. juni 2005, den 7. oktober forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 11. oktober samt endelig den 15. november **med henblik på forhandlingsoplæg** forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 28.-29. november 2005. Udvalget har modtaget grundnotat af 1. juni 2005 om forslaget til rammeprogrammet samt samlenotater af henholdsvis 5. april 2005, 24. maj 2005, 28. september 2005 og den 15. november 2005.

Punkt 7: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i foranstaltninger under syvende rammeprogram og for formidling af forskningsresultater (2007-2013)

KOM(2005) 705 endelig

= Statusrapport/udveksling af synspunkter

Genoptryk af notat i samlenotat af 24. februar 2006 med henblik på møde i Rådet (Konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning) den 13. marts 2006

1. Resumé

Kommissionens forslag til regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i foranstaltninger under syvende rammeprogram og for formidling af forskningsresultater (2007-2013) (herefter "regler for deltagelse") fastlægger de nærmere rettigheder og forpligtelser for enheder, der ønsker at deltage i syvende rammeprogram og opstiller principper for anvendelse og formidling af resultaterne af deres deltagelse.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte sit forslag til syvende rammeprogram (2007-2013) den 6. april 2005. Rammeprogrammet beskriver overordnet Fællesskabets aktiviteter på forskningsområdet inden for den angivne periode. En nærmere præcisering af aktiviteterne i rammeprogrammet er fastlagt i Kommissionens forslag til særprogrammer, som den vedtog den 21. september 2005.

Sammen med forslaget til rammeprogram og særprogrammer udgør forslaget til reglerne for deltagelse, der blev vedtaget af Kommissionen den 23. december 2005, den samlede ramme for gennemførelsen af syvende rammeprogram.

Forslaget til regler for deltagelse vil påkalde sig betydelig opmærksomhed, da de nuværende regler gældende for det sjette rammeprogram har været kritiseret for at være for bureaukratiske og administrativt tunge, og dermed kan have afholdt især mindre virksomheder fra at deltage i rammeprogrammet.

Ifølge Kommissionen imødekommer det nye forslag til regler for deltagelse den kritik, der har været rejst, da der i forslaget lægges op til en række forenklinger.

Det drejer sig bl.a. om forenkling af opgørelsen af støtteberettigede omkostninger, fjernelse af regel om kollektiv økonomisk hæftelse samt enklere regler mht., hvilke rettigheder deltagerne i et projekt skal stille til rådighed for hinanden.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget bygger på traktaten om Det Europæiske Fællesskab, kapitel XVIII, artikel 167, som foreskriver, at der skal vedtages regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse og regler for formidling af forskningsresultater med henblik på iværksættelsen af det flerårige rammeprogram.

Vedtagelsen af forslaget til regler for deltagelse sker ved fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Da reglerne for deltagelse vedrører aktiviteter, som udføres under et EU-program med deltagelse af flere medlemslande, vurderes nærhedsprincippet at være overholdt.

5. Formål og indhold

Formålet med forslaget til regler for deltagelse er som nævnt at fastsætte rettigheder og forpligtelser for juridiske enheder, der ønsker at deltage i rammeprogrammet og opstille principper for anvendelse og formidling af resultaterne af deres deltagelse.

Forslaget indeholder fem kapitler:

- I. Indledende bestemmelser, art. 1-3
- II. Deltagelse, art. 4-38
- III. Formidling, nyttiggørelse og adgangsret, art. 39-52
- IV. Den Europæiske Investeringsbank, art. 53
- V. Afsluttende bestemmelser, art. 54

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Ad I. De indledende bestemmelser fastlægger, hvilke aktiviteter de pågældende regler regulerer. Reglerne gælder for foranstaltninger, der iværksættes af et konsortium med deltagere fra flere lande ved hjælp af finansieringsordninger. Disse kaldes efterfølgende for indirekte aktioner. Kapitlet indeholder desuden en række definitioner, der anvendes i resten af forordningen. Det gælder f.eks. ”forgrundsviden”, der er resultater, herunder viden, der opstår under de indirekte aktioner, ”baggrundsviden”, der er viden der er nødvendig for at gennemføre forskning eller nyttiggøre resultaterne af indirekte aktioner, ”associeret land”, ”partnerland for internationalt samarbejde”, ”smv’er”, mv. Endelig indeholder kapitlet en artikel om fortrolighed.

Ad II. Kapitlet er inddelt i tre afdelinger med tilhørende underafdelinger.

Afdeling 1 – Minimumsbetingelser, art. 4-12

I artiklerne fastsættes det bl.a., at deltagerne i rammeprogrammet skal være juridiske enheder, enten fysiske eller juridiske personer. Minimum antallet af deltagere fra såvel medlemslande, associerede lande og partnerlande for internationalt samarbejde fastsættes. Det normale minimum antal deltagere i en indirekte aktion er mindst tre juridiske enheder, der er etableret i hver sin medlemsstat eller associerede land. Det fastlægges endvidere, at yderligere minimumsbetingelser for antallet af deltagere kan fastsættes i de relevante særprogrammer og arbejdsprogrammer.

Afdeling 2 – Procedurer, art. 13-28

Underafdeling 1 – Forslagsindkaldelser, art. 13-14

Kommissionen udsender indkaldelser til forslag til indirekte aktioner. Udover den offentliggørelse der foreskrives i gennemførelsesbestemmelserne, offentliggøres indkaldelser også på Internettet, via særlige informationskanaler og via

nationale kontaktpunkter. Der nævnes endvidere, i hvilke tilfælde Kommissionen ikke udsender forslagsindkaldelser.

Underafdeling 2 – Bedømmelse af forslagene, art. 15-17

Kommissionens bedømmelse af forslag bygger på bedømmelsesprincipper, udvælgelses- og tildelingskriterier, som er fastsat i særprogrammer og arbejdsprogrammer. Forslag til finansiering udvælges på grundlag af bedømmelsesresultaterne.

Kommissionen vedtager og offentliggør nærmere procedureregler for indgivelse af forslag, bedømmelse og tildeling, herunder anvendelse af en totinsprocedure. Kommissionen bistås af uafhængige eksperter ved bedømmelsen af forslag. Ekspertterne findes og udvælges på grundlag af indkaldelse af ansøgninger fra enkeltpersoner samt indkaldelse henvendt til nationale forskningsorganer, institutioner eller virksomheder med henblik på opstilling af lister over egnede kandidater. Kommissionen kan udpege eksperter uden for disse lister. Kommissionen offentliggør lister over eksperter, der har deltaget i evalueringer.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Underafdeling 3 – gennemførelse og tilskudsaftaler, art. 18-23

Deltagerne i samme indirekte aktion er over for Fællesskabet solidarisk ansvarlig for, at arbejdet gennemføres. Kommissionen udarbejder tilskudsftaler mellem Fællesskabet og deltagerne. Tilskudsftalen fastsætter deltagerens rettigheder og pligter over for Fællesskabet. I tilskudsftalen fastsættes endvidere deltagerens forpligtelser med hensyn til adgangsret, nyttiggørelse og formidling, herunder udarbejdelsen af en plan for nyttiggørelse og formidling af forgrundsviden.

Underafdeling 4 – Konsortier, art. 24-26

Deltagerne i en indirekte aktion skal indgå en aftale, benævnt ”konsortieaftale”, der bl.a. fastsætter konsortiets organisation, fordeling af finansieringsbidraget fra Fællesskabet mellem deltagerne, eventuelle supplerende regler, formidling og nyttiggørelser, herunder vedr. intellektuel ejendomsret samt løsning af tvister.

Konsortiet udpeger en koordinator, der bl.a. har til opgave at sikre, at de enheder, der deltager i konsortiet, iagttager de formaliteter, der er nødvendige for tiltrædelse af tilskudsftalen. Konsortiet kan optage nye deltagere eller deltagere kan træde ud.

Underafdeling 5 – tilsyn med programmer og indirekte aktioner og informationsformidling, art. 27-28

Kommissionen fører tilsyn med gennemførelsen af de indirekte aktioner på grundlag af periodiske aktivitetsrapporter fra konsortiet. Kommissionen bistået af uafhængige eksperter fører tilsyn med syvende rammeprogram, dets særprogrammer og i relevante tilfælde tidligere særprogrammer.

Afdeling 3 – finansieringsbidrag fra Fællesskabet, art. 29-38

Underafdeling 1 – støtteberettigede deltagere og tilskudsformer, art. 29-35

Det fastlægges, hvilke juridiske enheder der kan få finansieringsbidrag fra Fællesskabet. Finansieringsbidraget bygger på godtgørelse af støtteberettigede omkostninger. Finansieringsbidraget kan dog ydes i form af enhedstakstfinansiering, f.eks. på grundlag af tabeller over enhedsomkostninger eller som faste beløb eller

en kombination af støtteberettigede omkostninger, enhedstakster og faste beløb. Bidraget kan også ydes i form af stipendier og priser. Finansieringsbidraget må ikke resultere i overskud for tilskudsmodtageren.

Det maksimale finansieringsbidrag til forskning og teknologisk udvikling fastsættes til højst 50 pct. af de samlede støtteberettigede omkostninger. For offentlige organer, sekundære og tertiære uddannelsesinstitutioner, forskningsorganisationer og smv'er kan finansieringsbidraget beløbe sig til højst 75 pct. af de samlede støtteberettigede omkostninger. Finansieringsbidraget til demonstration kan højst udgøre 50 pct. af de støtteberettigede omkostninger. Aktiviteter inden for frontlinieforskning samt aktioner til støtte for forskeres uddannelse og karriereudvikling kan støttes med op til 100 pct. af de støtteberettigede omkostninger. Udgifter til ledelse og revisorerklæringer kan beløbe sig til 100 pct. af de støtteberettigede omkostninger.

Underafdeling 2 – udbetaling, fordeling, inddrivelse og garanti, art. 36-38

Udbetaling af finansieringstilskud til deltagerne sker via koordinatoren. Afhængig af risikoen for, at Fællesskabets udstående beløb ikke kan inddrives, kan Kommissionen tilbageholde en lille procentdel af finansieringsbidraget for at få dækning for skyldige beløb. Dette gælder dog ikke for offentlige organer, juridiske enheder, hvis deltagelse er garanteret af en medlemsstat eller et associeret land, og sekundære og tertiære uddannelsesinstitutioner samt deltagere i aktioner inden for forskeruddannelse og –karriereudvikling, frontlinieforskning og aktioner til fordel for særlige grupper bortset fra aktioner til fordel for smv'er.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Ad III. Kapitlet er opdelt i to afdelinger med tilhørende underafdelinger.

Afdeling 1 – forgrundsviden, art. 39-47

Underafdeling 1 – ejendomsret, art. 39-43

Forgrundsviden, der hidrører fra arbejde udført som led i en indirekte aktion, tilhører deltagerne med undtagelse af de tilfælde, hvor samordnings- og støtteaktioner består i en anskaffelse eller tjenesteydelse eller samordnings- og støtteaktioner, der implicerer uafhængige eksperter.

Hvis der ikke er indgået aftale om fælles ejendomsret, har hver medejer ret til at udstede ikke-eksklusive licenser til tredjeparter under forudsætning af forudgående meddelelse til de andre medejere og med rimelig kompensation til de andre medejere. En deltager, der overdrager ejendomsretten til forgrundsviden, overdrager samtidig til rettighedsmodtageren sine forpligtelser i tilskudsafteften. Hvis andre deltagere kan påvise, at deres rettigheder vil lide skade, kan den påtænkte overdragelse først finde sted, når der er opnået enighed mellem de berørte parter.

Kommissionen kan modsætte sig overdragelse af ejendomsret til forgrundsviden eller udstedelse af eksklusivlicenser til juridiske enheder i tredjelande, hvis det skønnes ikke at være i overensstemmelse med den europæiske økonomis konkurrenceevne eller er uforenelig med etiske principper.

Underafdeling 2 – beskyttelse, offentliggørelse, formidling og nyttiggørelse, art. 44-47

Hvis forgrundsviden kan anvendes erhvervsmæssigt, skal dens ejere sikre, at den beskyttes tilstrækkeligt og effektivt under behørig hensyntagen til de berettigede interesser, især kommercielle, som deltagerne i den pågældende indirekte aktion har. En deltager, der påberåber sig berettigede interesser, skal påvise, at han vil få påført uforholdsmæssig stor skade. Videreformidling af forgrundsviden skal indeholde erklæring om, at den er blevet til med økonomisk støtte fra Fællesskabet.

Deltagerne skal nyttiggøre forgrundsviden, som de ejer eller sørge for, at den bliver nyttiggjort. Sker dette ikke, kan Kommissionen formidle denne forgrundsviden. Denne formidling må dog ikke krænke intellektuelle rettighed og forgrundsvidenejerens berettigede interesser.

Afdeling 2 – adgangsret til baggrunds- og forgrundsviden, art. 48-52

Deltagerne kan afgrænse baggrundsviden, der er brug for til den indirekte aktion og udelukke bestemte dele af denne baggrundsviden, hvis det er hensigtsmæssigt. Deltagere eller tredjeparter kan søge om adgangsret til forgrunds- eller baggrundsviden. Der gives deltagerne i samme indirekte aktion adgangsret til forgrundsviden, der er nødvendig for, at de kan udføre deres eget arbejde i den indirekte aktion. Der gives deltagerne i samme indirekte aktion adgang til baggrundsviden, der er nødvendig for, at de kan udføre deres eget arbejde i den indirekte aktion, hvis den pågældende deltager har ret til at give sådan adgangsret.

Der gives deltagerne i samme indirekte aktion adgang til forgrundsviden, der er nødvendig for, at de kan nyttiggøre deres egen forgrundsviden, og der gives deltagerne adgang til baggrundsviden, hvis det er nødvendigt for, at de kan udnytte deres forgrundsviden.

Ad IV. Kapitlet fastlægger, at Fællesskabet kan yde tilskud til Den Europæiske Investeringsbank (EIB) som sikkerhed for lån, som EIB yder til støtte for forskningsmålene i syvende rammeprogram, den såkaldte finansieringsfacilitet for risikodeling.

Ad V. Forordningen træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende og anvendes fra 1. januar 2007.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Da reglerne for deltagelse primært regulerer aktiviteter, der finder sted på fællesskabsniveau, vurderes forslaget ikke at have konsekvenser for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget til regler for deltagelse vurderes ikke at have statsfinansielle konsekvenser, da administrationen af rammeprogrammet varetages af Kommissionen,

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

og en ændring af de administrative udgifter forbundet med en ændring af reglerne for deltagelse derfor ikke vil påvirke nationale udgifter.

Med forslaget lægges der op til en lettelse af de administrative byrder, der pålægges deltagerne i rammeprogrammet, herunder virksomhederne. Kommissionen foreslår bl.a., at antallet af revisorerklæringer nedsættes og at rapporteringsperioderne rationaliseres. Den endelige vurdering af omfanget af lettelser for deltagerne i rammeprogrammet vil først foreligge, når der er overblik over Kommissionens interne regler for administration af kontrakter.

9. Høring

Forslaget er mandag den 13. januar 2006 sendt i bred høring blandt danske myndigheder og relevante interessenter. Ved høringsfristens udløb var der indkommet høringssvar fra følgende:

Universiteter, sektorforskningsinstitutioner, forskningsråd, organisationer, m.fl.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Aalborg Universitet (AAU) savner retningslinier for beregning af enhedstakster for indirekte omkostninger relateret til de direkte omkostninger (overhead) samt niveauet for disse takster. AAU anbefaler en takst på 20 pct. ligesom i tidligere rammeprogrammer, som ikke skal kunne dokumenteres, idet de fleste universiteter ikke har mulighed for at dokumentere, hvad der rent faktisk medgår til overhead. Vedr. tilbagebetaling af renteindtægter på forskud mener AAU, at reglerne herfor ikke bør skærpes yderligere i forhold til det gældende regelsæt. Vedr. redegørelse for deltagerens medfinansiering bør de regnskabsmæssige detaljer afklares.

AAU finder i lighed med en række andre universiteter, at en afskaffelse af ”Additional Cost”-modellen (AC-modellen) vil forringe universiteternes støtteintensitet, selvom finansieringsbidraget hæves til 75 pct. Endelig savner AAU en definition af en ”kompetent embedsmand”, der kan underskrive revisorerklæringer for offentlige institutioner.

Aarhus Universitet (AU) hilser Kommissionens intentioner om en fælles database for juridiske enheder samt koordination af svar på deltagerens spørgsmål velkommen. AU mener også, at forslaget om, at programkomitéerne ikke skal godkende de enkelte kontrakter, kan afkorte ansøgningstiden. AU spørger til, om kravet om, at deltagerne ikke må indgå forpligtelser, der er uforenelige med tilskudsaftalen, gælder for de konkrete projekter eller i det hele taget, og om dette skaber et problem for AU.

Af artikel 23 fremgår det, at en kontrakt træder i kraft ved underskrivelsen. AU foreslår dog, at startdatoen af regnskabsmæssige hensyn sættes til den første i måneden, dog ikke 1. januar, der regnskabsmæssigt er en travl måned. AU bemærker, at en eventuel medfinansiering af en indirekte aktion skal kunne dokumenteres, og AU er i tvivl om, universitetet vil kunne det. I forslaget åbnes der mulighed for, at indirekte omkostninger forbundet med en indirekte aktion kan fastsættes som en fast procentdel (enhedstakst) af de direkte omkostninger. AU efterlyser en nærmere beskrivelse af, hvordan denne fastsættes. Desuden fastlægges det i forslaget, at der kan sættes en maksimum grænse for, hvor stor en andel

af de direkte omkostninger, de indirekte kan udgøre. AU fremhæver, at størrelsen for, hvor meget de indirekte omkostninger må udgøre af de direkte (overheadraten), vil have betydning for om universiteter, der tidligere har anvendt AC-modellen under sjette rammeprogram, vil blive stillet ringere eller bedre i syvende rammeprogram. Uden at kende de nærmere betingelser for overgangen fra AC-modellen til direkte og indirekte støtteberettigede omkostninger kan AU ikke støtte en afskaffelse af AC-modellen.

AU hilser det velkomment, at godtgørelse af støtteberettigede omkostninger ved brug af enhedstakster og faste beløb sker gradvist for at sikre tilvænning hos deltagere.

Akademikernes Centraladministration (AC) vurderer, at de foreslåede regler for deltagelse generelt set repræsenterer en forenkling og forbedring, der vil lette ansøgningsarbejdet betragteligt. AC har dog en række forslag til ændringer og tilføjelser, der ifølge AC vil kunne bidrage til yderligere forenkling.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Udover de juridiske, udtømmende vejledninger foreslås udarbejdet enklere udgaver af vejledningsmateriale, der er tilpasset de forskellige videnskabelige hovedområder. AC foreslår at vejledningen til ansøgninger tilpasses hvert videnskabeligt hovedområde. Forskerne bør ifølge AC inddrages i processen med at definere temaer, emner og mål. Deltagerne i bedømmelsesudvalgene bør ifølge AC inviteres direkte på baggrund af deres objektive forskningskvalifikationer. Der bør ifølge AC udarbejdes mere præcise afslagsskrivelser. Endelig foreslår AC et loft for antallet af deltagere i netværk og konsortier, og at kravet om deltagelse af tredjelande i visse typer af projekter fjernes.

AC henleder også opmærksomheden på, at afskaffelse af AC-modellen og en maksimal støttesats på 75 pct. kan føre til en forringelse af universiteternes støt-teintensitet. Endelig finder AC det positivt, at kravet om kollektiv økonomisk hæftelse bortfalder.

Copenhagen Business School (CBS) er umiddelbart positiv over for forslaget til regler for deltagelse, da det er et skridt i retning af en forenkling og øget fleksibilitet. CBS tilslutter sig ændring af omkostningsmodeller, herunder fastlæggelsen af støtteberettigede udgifter. Vedr. ophavsret er der fundet en god balance mellem hensynet til at sikre rettighederne i et projekt og hensynet til relevante parter adgang til resultaterne heraf. CBS finder det ønskeligt med en præcisering af reglerne for, hvornår og hvordan der kan blive tale om, at Kommissionen tilbageholder et beløb til dækning af den økonomiske risiko. Dette bør ske for at sikre forskningsmiljøernes mulighed for at rekruttere virksomheder og ikke-universiteter til konsortierne.

Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU) hilser forslaget om en mulig forhøjelse af finansieringsgrænsen velkomment. Kravet om periodiske rapporter over renteindtægter ved forhåndsudbetalinger fra Kommissionen findes ikke ønskværdigt, da nytten heraf ikke vurderes at stå i rimeligt forhold til de administrative belastninger forbundet hermed. DFU finder det ønskværdigt, hvis antallet af revisionserklæringer begrænses, således at der kun skal udformes én erklæring ved projektets afslutning.

Danmarks JordbrugsForskning (DJF) har med stor tilfredshed bemærket mulighederne for forhøjelse af EU's bidrag til offentlige forskningsinstitutioner og SMV'er. DJF finder endvidere, at der er sket en forbedring af regler for formidling og nyttiggørelse, som vil lette konsortieaftalerne. DJF mener dog, at for at ændringerne skal betyde en reel forbedring, er der behov for klare retningslinjer for deres fortolkning, når syvende rammeprogram træder i kraft. DJF finder endvidere, at den større fleksibilitet i regler vil stille større krav til konsortieaftalerne, som skal sikre, at et projekt kan implementeres, og derfor skal aftalerne tage alle forhold i betragtning og indeholde løsningsmodeller for mulige konflikter.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) finder, at forslaget til regler for deltagelse tager højde for mange af de problemer, der har været i implementeringen af sjette rammeprogram. DTU hilser tottrinsproceduren velkommen. Med henvisning til, at en "kompetent embedsmand" vil kunne udstede revisorerklæringer for offentlige forskningsinstitutioner, anmoder DTU om en afklaring af, hvorvidt universiteternes embedsmænd skal godkendes af Rigsrevisionen som krævet under sjette rammeprogram.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Som de andre universiteter fremhæver DTU også udfordringen ved at finde medfinansiering af de omkostninger, der ikke vil blive dækket under rammeprogrammet.

DTU efterlyser en afklaring af, om de nye regler betyder, at fastansatte kan delfinansieres via EU-midler. DTU opfordrer til, at der fra dansk side lægges pres på, at de mere detaljerede finansielle regler ikke alene foreligger inden syvende rammeprogramets begyndelse, men at de også udarbejdes mere brugervenligt. Fjernelsen af fælles økonomisk hæftelse hilses også velkommen. DTU vedlægger endvidere en liste med specifikke forslag til ændringer af forslaget, for så vidt angår IPR.

Dansk Industri (DI) hilser forslaget om øget brug af tottrinsproceduren velkommen. DI finder det uklart, hvad der menes i artikel 16 om økonomisk formåen. DI finder det i den forbindelse vigtigt, at Kommissionen ikke lader for høje solvenskrav afspejle sig i muligheden for at opnå tilskud, da det kan begrænse deltagelsen af SMV'er. DI hilser også etableringen af en database med tidligere ansøgninger velkommen, da det reducerer de administrative byrder i forbindelse med senere ansøgninger. DI anfører, at en del vigtige spørgsmål ikke er omtalt i reglerne for deltagelse, men vil blive omtalt i tilskudsaftalen mellem Kommissionen og deltagerne. Det er derfor uklart, hvilken holdning Kommissionen har til ændring i konsortierne, herunder notifikation i forhold til overdragelse af IPR, anvendelse af vidensspredning, som ikke er beskrevet i reglerne for deltagelse samt konsekvenser for deltagere, som opstår som følge af øvrige deltageres manglende opfyldelse af aftalen mellem Kommissionen og deltagerne. DI finder det positivt, at kollektivt økonomisk ansvar bortfalder. DI foreslår helt at ekskludere deltagerens ansvar for tilbagebetaling af beløb, som Kommissionen har udbetalt til andre deltager i projektet, eller andre finansielle krav, som måtte opstå som følge af andre deltageres manglende opfyldelse af finansielle forpligtelser. DI finder, at grænsen på et år for at ansøge om rettigheder er for kort, den lange patentansøgningsprocedure taget i betragtning. DI foreslår alternativt 2 år. DI finder, at

Kommissionens mulighed for at begrænse overdragelsen af IPR til tredjelande er hæmmende for virksomhedsdeltagelsen, da de skaber usikkerhed omkring virksomhedernes muligheder for udnytte resultaterne af projekterne.

DI foreslår mulighed for 1-1 samarbejde mellem to virksomheder eller en virksomhed og en forskningsinstitution under forudsætning af, at de to deltagere kommer fra forskellige lande.

Endelig er der ifølge DI behov for mere kvalificerede afslag på ansøgninger end dem, der er praksis for på nuværende tidspunkt.

Dansk Metal (DM) finder det afgørende, at der er en høj grad af virksomhedsdeltagelse i rammeprogrammet med henblik på at sikre, at forsknings- og udviklingsresultaterne omsættes til beskæftigelses- og produktivitetsfremgang. DM finder det derfor centralt, at reglerne for deltagelse i det syvende rammeprogram gør det mere fordelagtigt for virksomhederne at deltage end i det sjette rammeprogram. DM har konkret to forslag til regler for deltagelse: A) Mulighed for 1-1 samarbejde mellem to virksomheder eller en virksomhed og en forskningsinstitut under forudsætning af, at de kommer fra forskellige lande. B) For at støtte deltagelsen af flere SMV'er anbefales det, at der tilføres flere midler til instrumenter rettet mod SMV'er.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det Frie Forskningsråd (DFF) finder, at de nye regler for deltagelse er en forbedring af de nuværende regler og et vigtigt skridt i retning mod enklere regler. DFF finder dog ikke, at kravet om, at der til alle bevillinger skal indgås en konsortieaftale, vil betyde en forenkling. DFF efterlyser større gennemsigtighed i procedurerne for udnævnelsen af uafhængige eksperter. DFF ser derfor frem til en yderligere præcisering fra Kommissionen af kriterierne for udvælgelse af disse.

Det Strategiske Forskningsråd (DSF) finder, at der vil være tale om en forenkling, hvis de eksisterende omkostningsmodeller erstattes af én metode til opgørelse af samtlige omkostninger. DSF er dog opmærksom på de vanskeligheder, det kan påføre f.eks. universiteter, der ikke råder over økonomisystemer, der gør det muligt at udspecificere samtlige omkostninger. Overgangen til den nye model med direkte og indirekte omkostninger kræver også, at der fastlægges regler for brug og beregning af overhead. DSF hilser det velkomment, at kravet om solidarisk økonomisk hæftelse fjernes, men påpeger dog, at kravet om faglig hæftelse kan påføre de øvrige deltagere ekstra omkostninger. DSF støtter ændringen i reglerne for baggrundsviden, således at deltagerne kan afgrænse de dele af baggrundsviden, der skal stilles til rådighed for de andre deltagere i et projekt.

Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS) finder, at reglerne for deltagelse udgør en velegnet ramme for medlemslandenes deltagelse i rammeprogrammet.

Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) ser meget positivt på forslaget om at erstatte den hidtidige AC-model med en "Full Cost"-model med et "top up" på 25 pct. til forskningsinstitutioner således, at der dækkes op til 75 pct. af de tilskudsberettigede udgifter. KVL hilser også begrænsningen i revisionserklæringer velkomment. KVL vil dog være knap så positiv, hvis de foreslåede omlæg-

ninger og forenklinger stiller krav om etablering af ekstraordinære aktivitets- og ressourcestyringssystemer.

Københavns Universitet (KU) er som udgangspunkt ikke afvisende over for afskaffelse af de nuværende omkostningsmodeller. KU vurderer dog at en ændring fra AC-modellen til den nye metode til opgørelse af støtteberettigede omkostninger og en 50 pct. (muligvis 75 pct.) finansiering heraf, vil stille universiteterne ringere. KU mener derfor, at en ændring som foreslået vil forudsætte etablering af en national fond, der kan yde medfinansiering til universiteter. KU er positiv over for bibeholdelsen af 100 pct. finansiering af dele af rammeprogrammet, herunder Marie Curie-aktionerne og grundforskning finansieret af ERC. Hvad angår Marie Curie-aktionerne finder KU dog, at der er behov for en revision af den koefficientsats, hvormed lønninger til Marie Curie-ansatte – i særdeleshed Ph.d'ere og Post.doc's - omregnes til danske forhold, da den nuværende koefficient ikke reflekterer de reelle lønudgifter.

KU hilser øget brug af totrinsprocedurer og reduktion i antallet af rapporter og revisorerklæringer velkommen.

For så vidt angår ændringer vedr. IPR finder KU, med henvisning til artikel 46(4), at der bør fastsættes en tidsmæssig begrænsning af, hvor lang tid en publicering kan udsættes af andre parter. KU finder, at adgang til forgrunds- og baggrundsviden ikke bør være royaltystri, men i stedet ske på rimelige vilkår.

Hovedstadens Sygehusfællesskab (HS) finder, at forslaget vil føre til en række strukturelle forbedringer omkring projekthåndtering. Specielt en harmonisering af ansøgningsprocedurer vil være værdifuld. HS fremhæver imidlertid problemet omkring sen udbetaling af støtte fra Kommissionen, hvilket stiller krav til offentlige organisationer om forudfinansiering. Dette fører ifølge HS til, at projekter med behov for hurtig produktmodning er mindre egnede til EU-finansiering end projekter med længere udviklingshorisonter. En hurtigere udbetaling fra Kommissionen vil ifølge HS øge antallet af projekter med et højt innovationsniveau.

Landbrugsraadet (LR) finder overordnet, at forslaget til regler for deltagelse repræsenterer en forbedring i forhold til sjette rammeprogram. LR hilser det velkomment, at sammensætningen af et konsortium kan ændres undervejs i et projekt. LR mener, at det kan betyde en øget deltagelse af SMV'er, der vil kunne komme ind senere i et projekt, når forskningen er blevet mere anvendelsesorienteret.

Rektorkollegiet (RK) roser overordnet Kommissionens initiativ med henblik på forenkling velkommen, herunder forslaget om at programkomitéerne ikke længere skal godkende kontrakter, den fælles database over juridiske enheder, begrænsningen af revisorerklæringer, totrinsproceduren og forenklingen af regler vedr. IPR.

Rektorkollegiet bemærker dog, at forslaget om afskaffelsen af AC-modellen kan betyde en forringelse af universiteternes støtteintensitet. Endvidere finder RK det hensigtsmæssigt, hvis reglerne for deltagelse inkluderer et minimum og maksimum satser for, hvor stor en andel af de indirekte omkostninger, forskningsinsti-

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

tutionerne kan få dækket. Endvidere finder RK det problematisk, at der ikke er fastlagt principper for dokumentation for beregninger af indirekte omkostninger. RK foreslår mulighed for national medfinansiering af de omkostninger, der ikke godtgøres af rammeprogrammet.

RK henviser endvidere til CBS's bemærkning om yderligere uddybning af principperne bag tilbageholdelse af et mindre beløb til at dække den økonomiske risiko, da uklarhed herom kan gøre det vanskeligt at rekruttere virksomheder til konsortier.

RK henviser ligeledes til RUC's høringssvar om manglende fokus på ligestilling i udvælgelse af eksperter til evaluering af ansøgninger.

Roskilde Universitetscenter (RUC) hilser alle tiltag, der måtte forenkle ansøgningsprocedurer, evalueringsprocedurer og finansierings- og regnskabsmodeller, meget velkommen. RUC efterlyser dog nærmere kriterier for udpegning af eksperter til bedømmelse af ansøgninger, herunder kriterier for vurdering af inhabilitet. RUC skal endvidere beklage, at der ikke gøres mere for at sikre og fremme ligestilling ved udpegning af eksperter.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) vurderer, at forslaget til regler for deltagelse indebærer en række hensigtsmæssige forenklinger. SBI finder det endvidere positivt, at den kollektive økonomiske hæftelse bortfalder.

Sektorforskningens Direktørkollegium (SEDIRK) vurderer, at forslaget vil indebære en række hensigtsmæssige forenklinger af regler for deltagelse. SEDIRK finder det endvidere positivt, at kollektiv økonomisk hæftelse bortfalder. SEDIRK påpeger, at medfinansieringskravet for deltagelse i rammeprogrammet udgør et problem for sektorforskningen, der har begrænsede basismidler. SEDIRK foreslår derfor "matching funding" som en måde at øge den danske deltagelse i rammeprogrammet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark finder, at forslaget til regler for deltagelse udgør et skridt i den rigtige retning til forenkling af deltagelsen i rammeprogrammet.

Danmark lægger vægt på, at de foreslåede forenklinger følges op af tilsvarende forenklede regler og procedurer for den direkte implementering. Der lægges vægt på, at medlemslandene også inddrages i overvejelserne om indholdet af standardaf-taler og andre regler, der påvirker kravene til indholdet og omfanget af de oplysninger, som skal fremsendes i forbindelse med ansøgninger. Der bør endvidere sikres, at et færdigt informationsmateriale foreligger senest i forbindelse med de udsendelsen af de første indkaldelser af forslag.

Danmark støtter bestræbelserne på forenklinger bl.a. ved de anvendte tilskudsformer. Afskaffelsen af omkostningsmodellerne ved udmøntningen af tilskud fra EU indebærer forenklinger, men det er foreløbig uafklaret, hvilke konsekvenser dette vil få for udmålingen af tilskud til universiteterne. Det er opfattelsen, at ændringer i tilskudsmodellerne ikke fører til reduktion i tilskudsintensiteten til modtagerne. Den danske holdning afventer yderligere analyser af de økonomiske konsekvenser af de foreslåede ændringer.

Danmark kan støtte forslaget om, at den maksimale støtte til smv'er forøges til maksimalt 75 pct.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været behandlet på møder i Forskningsgruppen i januar og februar 2006. Den generelle holdning blandt medlemslandene er, at forslaget til regler for deltagelse udgør en forenkling i forhold til de gældende regler under det sjette rammeprogram. Der er dog lige som i Danmark en bekymring for, at en ændring i opgørelsen af omkostningerne forbundet med deltagelse i et projekt, kan føre til en forringelse af støtten til universiteterne.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Grundnotat af 20. februar 2006 er oversendt til udvalget.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**